

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

**Farní sbor
Českobratrské církve evangelické
jako společenství služby a lásky**

Jarmila Raisová

Vedoucí práce: Mgr. Michael Martinek Th. D.
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor: Pastorační a sociální práce

Praha 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem Farní sbor Českobratrské církve evangelické jako společenství služby a lásky napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Praze dne 14. 6. 2010

Jarmila Raisová

Bibliografická citace

Farní sbor Českobratrské církve evangelické jako společenství služby a lásky; bakalářská práce / Jarmila Raisová; vedoucí práce: Mgr. Michael Martinek, Th. D., Praha, 2010, 40 s.

Anotace

Tato práce s názvem Farní sbor Českobratrské církve evangelické jako společenství služby a lásky se zabývá životem ve farním sboru Českobratrské církve evangelické. Snaží se najít odpověď, jak by se sbor mohl stát společenstvím služby a lásky. Popisuje, jakým způsobem je sbor začleněn do církve, a čím je farní sbor. Ukazuje, jaká je úloha správního orgánu sboru, faráře a sborové sestry. Ptá se, jak by měl ideálně vypadat sborový život. Informuje o tom, jaké aktivity se ve sboru konají. Dále tato práce připouští, že ve sboru existují konflikty a uvádí konkrétní situace. Navrhuje možné způsoby řešení konfliktů. Poukazuje na příklady z prvních křesťanských sborů. Bratrské vyznání hříchů a vzájemné odpuštění vidí jako důležitou součást smíření. Závěrem tato práce ujišťuje, že při Večeři Páně přijímáme Boží odpuštění a lásku. Odpovídá, že farní sbor se může stát společenstvím služby a lásky pokud si jeho členové budou navzájem odpouštět, tak jako jim odpouští Bůh.

Klíčová slova

Evangelická církev, farní sbor, sborový život, konflikty, láska, služba, smíření, Večeře Páně

Summary

This piece with title Congregation of Evangelical Church of Czech Brethren like communion of charity and favour deals with life in congregation. It tries to find an answer, how a congregation could become a communion of charity and favour. It describes in what way a congregation is integrated within the church and what a congregation is. It shows what the function of administration, pastor and congregational sister means. It asks how a congregational life should ideally look like. Informs about activities which take place in congregation. Further this piece admits that conflicts exist in congregation and shows them in specific situations. It suggests available ways how to solve such conflicts. It points out an example of the first Christians. Brotherly confession of sins and mutual forgiveness are viewed as an essential part of reconciliation. In conclusion, this piece assures that at the Eucharist we receive the God's forgiveness and favour. It answers that a congregation can become a communion of charity and favour providing his members are able to forgive each other as the God forgives them.

Keywords

Evangelical church, congregation, church life, conflicts, charity, favour, reconciliation, Eucharist

Poděkování

Děkuji Pánu Bohu za to, že mi pomáhal. Děkuji panu Mgr. M. Martinkovi Th. D. za to, že vedl mou práci, za jeho trpělivé rady a poznámky. Poděkování patří též mým přátelům ze sboru i mimo něj za jejich podporu a laskavé připomínky. Také děkuji své rodině a manželovi, kteří mi byli oporou a pomocí.

Obsah

1. Úvod.....	7
1.1. Proč jsem si zvolila toto téma	7
1.2. Rozčlenění kapitol.....	7
2. Českobratrská církev evangelická	8
2.1. Vznik	8
2.2. Pravidla víry	8
2.3. Církevní zřízení.....	9
2.4. Činnost a poslání církve	9
2.5. Svátosti v ČCE	11
2.6. Ekumenismus	12
3. Farní sbor ČCE	13
3.1. Co je farní sbor?	13
3.2. Členství ve sboru.....	14
3.3. Správní orgán sboru	15
3.4. Úloha faráře.....	16
3.5. Úloha sborové sestry a její kompetence.....	17
4. Sborový život.....	17
4.1. Jaké by mělo být sborové společenství?	17
5. Jak se žije ve vinohradském sboru.....	20
5.1. Počet členů	20
5.2. Sborové aktivity	20
5.3. Křesťanská služba	22
5.4. Rodinná neděle.....	24
5.5. Pastorační péče o seniory – návštěvy.....	25
5.6. Je život ve sboru ideální?	27
6. Sbor jako místo, kde se konflikty rodí, hasí a jsou překonávány	27
6.1. Co to jsou konflikty.....	28
6.2. Proč a kdy dochází ve sboru ke konfliktům?	31
6.3. Konkrétní příklady z farního sboru	32
7. Překonávání konfliktů.....	33
7.1. Řešení spoluprací	34
8. Svátost Večeře Páně jako smíření.....	35
8.1. Vyznávejte hříchy jeden druhému	35
8.2. Večeře Páně – po vzoru prvních učedníků.....	36
8.3. Večeře Páně v evangelickém sboru	37
9. Závěr	38
Seznam literatury	40
Přílohy.....	41

1. Úvod

1.1. Proč jsem si zvolila toto téma

Tuto práci píši z pohledu sborové sestry Farního sboru Českobratrské církve evangelické (dále FS ČCE) v Praze na Vinohradech, kterou vykonávám šestým rokem. S prací v církvi jsem neměla žádné zkušenosti, hodně znalostí a vědomostí týkající se evangelické víry a liturgie jsem získala až během vlastní činnosti. (Nebyla jsem v církvi vychovávána, nechala jsem se pokřtít až v dospělosti.)

Povolání sborové sestry nabízí řadu různých zajímavých témat, ale já jsem si zvolila toto, protože jej pokládám za aktuální. V dnešní době si mnozí stěžují na zánik tradičních hodnot a očekávají, že v církvi je mohou nalézt.

Toto téma jsem si také zvolila, protože se domnívám, že je to téma živé i v našem společenství. Lidé přicházející do sboru, i ti, kteří v něm vyrůstali, často mají konkrétní představu, jak by měl sborový život vypadat, a když se jejich představa nenaplní, bývají zklamáni.¹

Ráda bych ukázala, jaký je běžný život v našem sboru. Dochází v něm také ke konfliktům, jako v kterémkoli jiném společenství. Může se farní sbor, navzdory menším i větším neshodám, skutečně stát společenstvím služby a lásky? Jakým způsobem?

Sborový život nepopisuji v celé šíři všech aktivit, ale v tom, v čem shledávám souvislosti s tématem.

1.2. Rozčlenění kapitol

Žádný farní sbor neexistuje a nemůže existovat sám o sobě, je institucionálně ukotven. V teoretické části je proto objasněno, jak je sbor začleněn do Českobratrské církve evangelické (dále ČCE), jakým způsobem je ČCE řízena, jaké jsou její činnosti, jaké svátosti jsou v naší církvi uznávány, a zmíním se také o ekumenické aktivitě ČCE.

Je zde popsáno, co je to farní sbor a jaké jsou jeho správní orgány, jaká je úloha faráře a sborové sestry.

Jak by měl ideálně vypadat sborový život a jak se žije ve vinohradském sboru? Na tyto otázky odpovídají následující kapitoly. (Zde je exkurz o mateřském centru. Tato činnost, přestože již neprobíhá, přirozeným způsobem naplňovala misijní charakter sboru.)

Sbor jako „místo, kde konflikty vznikají a řeší se“ – to je ožehavé téma, které následuje. Dále je uvedeno, co znamenají konflikty z psychologického

¹ Viz Bonhoeffer, s. 11

i teologického hlediska. Jsou zde zmíněny neshody, které se ve sboru odehrály, a také jakým způsobem se urovnaly. (V této části je druhý exkurz o obrazech v kostele, neboť nehledě na to, že byly zdrojem konfliktu, spoluvytvářejí výrazným způsobem duchovní prostor modlitebny. Svým poselstvím vybízejí ke vzájemné službě a lásce.)

Závěrečná část se zabývá bratrskou zpovědí v evangelické církvi. Popisuje, jaký vzor při slavení Večeře Páně, se zachoval od prvních učedníků a jakým způsobem probíhá ve sboru. Pokouší se objasnit souvislosti mezi touto svátostí a konflikty.

2. Českobratrská církev evangelická

2.1. Vznik

Českobratrská církev evangelická vznikla v roce 1918 sloučením reformované (*kalvínské, helvetské*) a luterské (*augsburské*) církve. ČCE se vědomě hlásí k odkazu české i evropské reformace. Z názvu je patrné dědictví českých bratří – Jednoty bratrské. Znakem církve se stal kalich s otevřenou Biblií. Kalich spojuje ČCE s husitskou minulostí.²

2.2. Pravidla víry

„Za jediné pravidlo víry a života uznává ČCE Boží slovo dosvědčené v Písmech Starého a Nového zákona (*sola scriptura*), jejichž středem je Boží zjevení v Ježíši Kristu. Je přesvědčena, že posláním církve a jejich údů jest oslavovat Boha slovem i celým životem, zejména zvěstovat evangelium o spasení v Ježíši Kristu každé generaci a všem bez rozdílu, vysluhovat svátosti podle Kristova ustanovení, společnou prací horlivě usilovat o vždy plnější poznávání pravdy Boží, tvořit obecnství víry, lásky a naděje ve vzájemné službě a pomoci i v řádu a kázni podle Písem a přijímat odpovědnost za věci veřejné.“³

Evangelická církev připouští „značnou šíři názorů a pohledů. Je to dáno především tím, že se opírá o Biblii, která je sama dialogem mezi různými pohledy a důrazy,“ uvádí J. Gruber⁴

² Viz Gruber, s. 57

³ Preambule Církevního zřízení

⁴ Gruber, s. 57

2.3. Církevní zřízení

ČCE je zřízena a spravuje se podle zásad presbyterně-synodních ve třech stupních.

Základní jednotkou je farní sbor, širší jednotkou seniorát a nejširší jednotkou je povšechný sbor, celá církev. Sbory všech tří stupňů mají právní subjektivitu.⁵

Nejvyšším orgánem církve je synod, asi stočlenné shromáždění zástupců volených na čtyřleté období. Synod vydává a schvaluje církevní zřízení a celocírkevní řády, které jsou pro církev závazné. Práci celé církve řídí synodní rada, rovněž volená, v čele se synodním seniorem a kurátorem. Celá ČCE – povšechný sbor se skládá ze 14 seniorátů, což jsou sbory v jedné oblasti, místních sborů je v naší republice 261.

Podle zákona č.218/1949 Sb. (2005) církev pobírá od státu finanční příspěvek.

2.4. Činnost a poslání církve

Jaké jsou hlavní činnosti a úkoly církve?

Církev má vykonávat svoji službu po vzoru Ježíše, trojím způsobem, který vychází z biblického textu u Mt 25,18-20. („Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání věku.““). Jaké jsou tedy tyto tři způsoby služby?

1. Služba prorocká (učit lidi, kázat evangelium – dobrou zvěst), je odvozena od výzvy získávat učedníky.
2. Služba kněžská (slavit bohoslužby, vykonávat svátosti), souvisí s výzvou, aby byli učedníci pokřtěni.
3. Služba královská (pečovat o svěřený lid), pramení z výzvy zachovávat Ježíšovu nauku.⁶

Církev se musí „pokusit dát prostor Božímu působení“ – těmito slovy charakterizoval poslání církve Dietrich Bonhoeffer. Pokusit se, to znamená, že to není jednoduché a ne vždy se to podaří. Církev nesmí strhávat pozornost na sebe, ale má nechat prostor Božímu slovu, působení jeho Ducha. Potom bude Jeho poselství slyšet a učit se žít podle něj.⁷

⁵ Viz Církevní zřízení, Hlava I. & 4, čl. 1

⁶ Viz Hromádka, s. 229 -237

⁷ Mottu in kolektiv autorů, *Bůh*, s. 77

Církvi se rozumí místní církvev – sbor, ale také širší celek, přesahující hranice zemí na celém světě. Apoštol Pavel psal svůj list „církvi Boží v Korintu a všem, ať jsou shromážděni kdekoliv“ (1 K 1,1).⁸

„V Antiochii byli v církvi proroci a učitelé: Barnabáš, Simeon zvaný Černý, Lucius z Kyrény (...)“ (Sk 13,1).

„A v církvi Bůh ustanovil jedny za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele“ (1 K 12,28).

Z těchto dvou textů je patrné, že v 1. století někteří byli povoláni za proroky, učitele a apoštoly. Tito muži vykládali Písmo a pastýřsky pečovali o sbor.

Podle apoštola Pavla by tudíž v každém sboru mělo být naplněno toto trojí základní povolání, buď jednou, nebo více povolanými osobami.⁹

Byli povoláni – každý podle svého obdarování od Ducha svatého, který působí dodnes podobně jako v biblických dobách. Prostřednictvím věřících Bůh pokračuje ve svém díle. Každý máme nějaký dar, kterým můžeme druhým sloužit, stáváme se tak Božím nástrojem. S pomocí Božího Ducha můžeme zvládnout i úkoly, ke kterým nemáme přirozené nadání. „Víra v nás probouzí lásku, obětavost a vynalézavost, která tyto nedostatky nahradí.“¹⁰

Obdarování Duchem svatým se pozná podle toho, že je provázeno pokorou a radostí, ne chlubením a povyšováním.¹¹

Rakouský katolický teolog Markus Lehner vychází z biblického textu v 1. Listu Petra 2,5, kde je činnost církve přirovnávána k „duchovnímu domu“, který je postaven ze „živých kamenů“, to je z jednotlivých křesťanů. (1 Pt 2,5a: „I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům,“ ...)

Podle Skutků 4,11 je Ježíš „kamenem úhelným“, kterým stavba „domu“ začala. („Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným.“) Lehner církev nepovažuje za dokončenou stavbu, ale neustále rostoucí: do výšky bohoslužebného jednání – *liturgie*, do délky svědectví o Bohu – *martyria* a do šířky službě potřebným – *diakonia*. Tyto prvky dohromady tvoří prostor, kterému Lehner nadřazuje prvek společenství – *koinónia*. Pokud by jeden z prvků chyběl, nevznikl by prostor coby společenství a celá stavba by se zřítla.¹²

⁸ Mottu in kolektiv autorů, *Bůh*, s. 77

⁹ Viz Gillieron, s. 62,63

¹⁰ Gruber, s. 22

¹¹ Tamtéž

¹² Viz Opatrný in Martinek, s. 66

2.5. Svátosti v ČCE

Co je to svátost? Latinský výraz pro svátost (*sacramentum*) původně znamenal peněžní obnos, který ten, kdo vstupoval do soudního sporu, uložil na posvátném místě s tím, že když soud prohraje, peníze připadnou bohům. Z tohoto termínu se vyvinul význam závazek, vojenská přísaha, závazný akt zasvěcení věci nebo osoby. V křesťanském pojetí svátost znamená, že je to jednání, konání Bohem ustanovené.¹³

Součástí bohoslužeb je vysluhování svátostí. V evangelické církvi jsou vykonávány dvě svátosti: křest a Večeře Páně. (Katolická církev jich má sedm, kromě uvedených dvou ještě biřmování, svátost smíření – zpověď, ordinace – svěcení, manželství, svátost nemocných).

Křest je většinou církví u nás působících navzájem uznáván. Společné přijímání Večeře Páně katolíků s evangelíky však zatím není realizováno, protože v této situaci je mnoho nevyřešených otázek.

Svátosti nejsou v ČCE součástí každé bohoslužby. Křest se vykonává dle potřeby, pokud se někdo chce dát pokřtít a absolvuje předkřestní přípravu s farářem. Křest se vykonává obvykle trojnásobným politím hlavy, protože se křtí ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého. V reformační době se tento akt konal ponořením do vody. Dnes křest tímto způsobem provádějí např. baptisté. Voda při křtu symbolizuje očištění od hříchu a nový začátek, lidskou touhu po novém životě.

Večeře Páně bývá o svátcích a dle sborových zvyklostí několikrát do roka. Při Večeři Páně se podává chléb a víno jako znázornění Kristova utrpení a prolité krve.

„Obě tyto svátosti nám potvrzují lásku Ježíše Krista a naše vysvobození z moci hříchu a smrti. Při křtu se tak děje poprvé a jednou provždy. Při Večeři Páně jde o posilu a povzbuzení na cestě, kterou člověk při křtu nastoupil.“¹⁴

„Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky a křtěte je ve jméno Otce i syna i Ducha svatého“ (Mt 28,19).

„Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal, lámal a dával učedníkům se slovy: ‚Vezměte, jezte, toto jest mé tělo.‘ Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: ‚Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů‘ “ (Mt 26, 26-28).

Večeře Páně i křest nám umožňují prožít Ježíšovu lásku a spojení s Ním i ostatními spoluvěřícími. Je to možnost setkání s Bohem.

¹³ Viz Filipi, s. 49,50

¹⁴ Gruber, s. 39

2.6. Ekumenismus

Evangelíci udržují dobré vztahy s křesťany všech vyznání a v rámci ekumenického hnutí usilují o vzájemnou spolupráci, důvěru a uznání mezi křesťanskými církvemi.

Slovo *ekumena* pochází z řeckého *oikoumené*, které v překladu znamená všechen obydlený svět. Prakticky to znamená hledat to, co je společné, a na tom budovat spolupráci.

Výrazem snahy o vzájemné mezicírkevní sblížení je Ekumenická rada církví, jejímž členem ČCE je již od založení. Dlouholetá spolupráce vyvrcholila ekumenickým překladem Bible, jehož první vydání vyšlo v roce 1979. Od té doby vyšlo několik vydání revidovaných. Tento překlad je v evangelické církvi spolu s Kralickou biblí nejpoužívanější.

Od roku 1990 ČCE usiluje o ekumenickou spolupráci s katolickou církví. Zásadním problémem mezi oběma církvemi je způsob slavení svátosti Večeře Páně, jak jsem již zmínila výše. První ekumenická konference řešila tuto otázku již v roce 1927. Od té doby je otázka, kdy a jakým způsobem se bude moci uskutečnit společné sejití u jediného stolu Páně, se společnou Večeří Páně, stále velmi aktuální. V roce 1982 byl v Limě přijat dokument, který je významný tím, že se na jeho vypracování podíleli zástupci všech hlavních křesťanských církví, včetně katolické. Je to dobrý začátek společné cesty.¹⁵

Vinohradský sbor se hlásí k této spolupráci tím, že společně s husitským sborem jednou měsíčně pořádá bohoslužby s vysluhováním Večeře Páně právě podle Lidské liturgie, přijaté Světovou radou církví v roce 1982.

Další ekumenickou akcí, k níž jsme se připojili prostřednictvím účasti některých členů, je Světový den modliteb, který se každoročně pořádá první pátek v měsíci březnu. Je to celosvětové hnutí křesťanských žen různých tradic, které se scházejí ke společným modlitbám. Každý rok toto setkání připravují ženy z jiné země, například letos to byly křesťanky z Kamerunu. Přiblížily nám tak vzdálenou zemi, dozvěděli jsme se, co je trápí, co potřebují, a mohli jsme se společně s nimi navzdory velké dálce modlit.

Pod záštitou Ekumenické rady církví se letos na jaře konal druhý ročník Celonárodního čtení Bible. Na veřejných prostranstvích ve městech členové různých křesťanských církví četli Bibli. Kolemjdoucí se mohli zastavit v každodenním spěchu a slyšet tak Knihu knih. V malém zastoupení tam byli i členové našeho sboru a naše farářka.

Toto široce rozvětvlující se hnutí vyjadřuje touhu křesťanů po vzájemném sblížení. V následujícím období jeho důležitost poroste, ve smyslu porozumění mezi křesťanskými církvemi, ale i v mezináboženském dialogu.

¹⁵ Viz Filipí, s. 101

„(...) Snášejte se navzájem v lásce a usilovně hledte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje“ (Ef 4,2-3). Tato slova apoštola Pavla byla určena sboru v Efezu v 1. století, aktuální jsou však dodnes, jak v ekumenickém hnutí, tak mezi sbory navzájem a ve sborech samotných.

3. Farní sbor ČCE

3.1. Co je farní sbor?

Farní sbor v evangelickém pojetí má podobné principy jako farnost v církvi katolické. Vzor sboru i farnosti lze nalézt již v prvních křesťanských obcích (místních církvích), jak se o nich píše v knize Skutků. „(...) Pracovali spolu (Pavel a Barnabáš) v tamější církvi (v Antiochii) po celý rok a vyučovali velké množství lidí (...)“ (Sk 11,26).

„Spolu s ním (s Titem) posílám bratra, který se službou evangeliu získal uznání ve všech církvích.“ (2 K 8,18).

Farní sbor je společenství věřících, kteří žijí v jeho obvodu nebo se do něj z nějakého důvodu hlásí.

Sbor není zájmové sdružení, i když nás spojuje společný „zájem“ – víra v Boha, Ježíše Krista a Ducha svatého. Můžeme zde najít dobré a pravé přátele, na které se můžeme vždy spolehnout. Především jsou to však osoby, které Bůh shromažďuje, a místo, kde je mezi nimi přítomen. „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich“ (Mt 18,20).

Sbor je místo, kde se scházíme k bohoslužbám. „Náš sbor“ tady byl již před námi a bude tady i po nás. Je to odkaz našich předků, který máme opatrovat jako „dobrý a věrný služebník, rozmnožující svému pánu hřivny“ (Mt 25,14-30).

Máme se dobře starat o svěřený majetek (kostel, modlitebna, sborový dům), ale také „rozmnožovat“ – získat a vítat nové učedníky – členy sboru, podle příkazu Ježíše v Matoušově evangeliu (srov. Mt 28,19).

Pán Bůh dal základy našemu společenství dávno předtím, než jsme se narodili. Toto obecnství bychom měli přijímat se svými spolubratry s díkyčiněním, chválami a písní.¹⁶

Sbor je viditelné vzájemné obecnství křesťanů. „Je to Boží milost, že se sbor může v tomto světě viditelně shromažďovat kolem Božího slova a kolem svátosti. Této milosti však nejsou účastni všichni křesťané. Vězňové, nemocní, osamělí...jsou sami.“¹⁷

¹⁶ Viz Bonhoeffer, s. 12

¹⁷ Tamtéž, s. 4

Neměli bychom zapomínat, že tento dar společenství nám může být kdykoli odňat, a měli bychom děkovat Pánu Bohu za to, že můžeme žít v obecnství s druhými křesťany.¹⁸

(Dietrich Bonhoeffer si uvědomoval dar, jakým je křesťanské společenství. Uvádí to ve své knížce *Život v obecnství*, která vznikla v roce 1935. Správně předjímal, že přichází doba, kdy budou mnozí odňati z křesťanského společenství. Těžko říci, zda tušil, že za 10 let bude on sám vězněn.)

3.2. Členství ve sboru

Členem sboru se stává každý, kdo byl v něm pokřtěn nebo do něj vstoupil. Členem je i v případě, když se aktivně nepodílí na životě sboru celé roky, ale vědomě z něho nevystoupil. Farní sbor je otevřený všem, kdo mají zájem být jeho členy.¹⁹

Dříve bylo časté, že se někdo do sboru narodil, byl pokřtěn, confirmován, měl svatbu, přiváděl své děti, vnuky, zemřel a měl pohřeb. Většinou žil od narození až do smrti ve „svém sboru“.

V dnešní době členové nepřibývají tradičním způsobem. Do vinohradského sboru přicházejí lidé „zvenčí“, kteří na své cestě životem hledají Pána Boha nebo své ukotvení ve víře, byli vychováni v jiné církvi anebo pocházejí z „nevěřícího“ prostředí. Máme radost z toho, že „hledali a našli, a bylo jim otevřeno“ (Mt 7,7-8).

Přesto, že jich není tak velké množství jako ve sboru v Antiochii, platí slovo, které o tom nalézáme ve Skutcích. „Moc Boží byla s nimi a veliké množství lidí uvěřilo a obrátilo se k Pánu. Když tam přišel (Barnabáš) a spatřil, co se z milosti Boží děje, měl radost a povzbuzoval všechny, aby ve svém rozhodnutí setrvali a zůstali Pánu věrni“ (Sk 11,21 a 23).

Členové sboru i církve se navzájem oslovují bratře a sestro. „(...) vy všichni jste bratři“ (Mt 23,8).

Farní sbor vede od svých členech kartotéku – papírovou i elektronickou, jsou v ní uvedena osobní data, kontakty a další citlivé údaje. Ke kartotéce mají přístup pouze staršovstvem pověřené osoby. Kartotéka, pokud je dobře vedena, může být dobrým pomocníkem při pastorační a návštěvách členů sboru.

Mají členové sboru nějaké povinnosti? Podle Církevního zřízení, Hlava I. & 2 čl. 2 od svých členů církev žádá:

- *aby pilně četli Bibli*, dle Sk 17,11: „(...) Přijali evangelium s velikou dychtivostí a každý den zkoumali v Písmu (...).“

¹⁸ Viz Bonhoeffer, s. 6

¹⁹ Viz Gruber, s. 57

- *aby setrvávali v bratrském obecenství života kolem Slova Božího a svátostí*, „Nezanedbávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku (...)“ (Žd 10,25).
- *aby vychovávali spolu s církví své děti ve víře*, „Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána“ (Ef. 6,4).
- *aby společně oslavovali Boha*, „Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Bůh“ (Ko 3,16).
- *aby osvědčovali svou víru životem podle evangelia*, „Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích“ (Mt 5,16).
- *aby v lásce sloužili svým bližním*, „Ježíš usedl, zavolal svých Dvanáct a řekl jim: ‚Kdo chce být první, buď ze všech poslední a služebník všech‘“ (Mk 9,35).
- *a aby nesli odpovědnost za zajištění hmotných potřeb církve*. „Tak se osvědčily v mnohém soužení, že z jejich nesmírné radosti a veliké chudoby vzešla jejich bohatá štědrost. Mohu jim dosvědčit, že dobrovolně dávali podle své největší možnosti, ano i nad možnost“ (2 K 8,2-3).

3.3. Správní orgán sboru

Správním orgánem sboru je staršovstvo, které je voleno na období 6 let sborovým shromážděním. Staršovstvo (presbyteři – starší), ze svého středu volí kurátora, laického představitele sboru.

„V každé té církvi ustanovili starší a v modlitbách a postech svěřili učedníky Pánu, v kterého uvěřili“ (Sk 14,23).

Farář s presbytery a kurátorem pečují o bohoslužebná a katechetická shromáždění, o duchovní život rodin sboru, o hospodaření sboru, o ekumenické vztahy a misijní činnost v obvodu sboru. Staršovstvo dbá, aby život kazatelů, starších i celého sboru byl ve shodě se svědectvím Bible a s církevním řádem. Podporují kazatele a a pomáhají mu v jeho rozmanité práci.²⁰

Společně rozhodují o důležitých věcech týkající se sboru. Statutárním orgánem sboru je farář s kurátorem, ti společně zastupují sbor.

Organizace církve i sboru je demokratická. Farář nemůže činit rozhodnutí sám, ale pouze se souhlasem a vyjádřením staršovstva. To má své kladné stránky, ale zároveň prosadit jakékoli změny do praxe sboru někdy trvá dlouhou dobu.

²⁰ Viz Církevní zřízení, Hlava II. & 21, čl. 1 a 4

Starší by měli být svému faráři oporou a nejbližšími rádci, ne jeho „kontrolory“. Starší a farář nejsou v zaměstnaneckém poměru, k sobě navzájem by se tak neměli tedy chovat. Starostů presbyterů by mělo být, jak například probíhá katecheze dětí, biblické hodiny apod. Pokud se zmenšuje počet členů při různých shromáždění, jež se ve sboru konají, měli by „přemýšlet o příčinách a hledat cesty k nápravě pastýřskou péčí a v modlitbách.“²¹

3.4. Úloha faráře

Farář, kazatel, duchovní, pastor, kněz, to jsou různé termíny pro představitele církve – sboru. Každá církev dává přednost jinému pojmenování. V protestantské tradici se nejvíce užívá farář a kazatel.

V době prvních křesťanských sborů se běžně užíval pro představitele sboru titul biskup. V 1. listě Timoteovi ve 3. kapitole jsou uvedeny vlastnosti, které by měl biskup mít. Měl by být „bezúhonný, jen jednou ženatý, střídavý, rozvázný, řádný, pohostinný, schopný učit, ne pijan, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný.“

Faráři ve sborech jsou voleni při sborovém shromáždění. V evangelické církvi to mohou být muži i ženy, kteří mají potřebné teologické vzdělání a jsou ordinováni – pověřeni duchovní službou. Ordinance stvrzuje, že společenství církve u faráře či faráčky „rozpoznalo potřebná obdarování a přimlouvá se za jejich zachování a rozhojnění. Ordinovaný při ordinaci vyznává, že přijímá pověření jako povolání od Pána církve.“²²

Potom se stávají „pastýři svěřeného stáda“ – sboru. „Co myslíte? Má-li někdo sto ovcí a jedna z nich zbloudí, nenechá těch devadesát devět na horách a nejde hledat tu, která zbloudila? A podaří-li se mu ji nalézt, amen pravím vám, bude se z ní radovat víc než z těch devadesáti devíti, které nezabloudily“ (Mt 18, 12-13).

Faráři jsou voleni na období 10 let, s možností nového zvolení na další období. Každý nově zvolený farář může velmi ovlivnit podobu sboru, vnitřně i zvenčí.

Farář není na všechny své úkoly sám. Kurátor a staršovstvo by mu měli být nejbližší a pomáhat mu „nést břemena“, která souvisejí s jeho povoláním.

Větší sbory mohou mít i několik stálých zaměstnanců, např. správce domu, katechetu, sborovou sestru, pastoračního pracovníka. Ti všichni mohou faráři ulehčovat jeho práci, aby se mohl plně a nerušeně soustředit na práci jemu nejvlastnější – duchovní péči o sbor.

²¹ Filipi, Český bratr 4/2010

²² Církevní zřízení, Hlava I. & 3, čl. 2

3.5. Úloha sborové sestry a její kompetence

Každý sbor má svého faráře či farářku, ale sborovou sestru či bratra mají jen sbory některé, zvláště městské, větší sbory. Funkce sborové sestry je obvyklá v evangelické, baptistické a bratrské církvi. (V katolickém pojetí to bývá pomocnice faráře ve farnostech.) Činnost sborové sestry je velmi různorodá. Každý den přináší nové a někdy i nečekané úkoly, stále je třeba něco řešit a o něčem rozhodovat. Pro toto povolání je zapotřebí umět si dobře organizovat čas a určit priority.

Vedení a aktualizace sborové kartotéky, vyřizování korespondence a telefonátů, drobný úklid, přijímání návštěv a další činnosti dle potřeby patří mezi nejběžnější úkony sborové sestry. Nedílnou součástí jejího zaměstnání jsou návštěvy starších členů sboru, kteří nemohou kvůli své nemoci nebo imobilitě docházet na bohoslužby.

Pokud na návštěvě během rozhovoru sborová sestra narazí na teologické nebo jiné závažné téma, které neumí přesně vysvětlit, zprostředkuje návštěvu faráře. (Někteří starší lidé si chtějí vyřešit své „poslední věci“, mají určité představy o svém pohřbu apod.) Nejčastěji sborová sestra chodí na návštěvy do bytů, do Domovů pro seniory, pečovatelských domů a nemocnic.

Důležitým úkolem sboru je také prevence sociálního vyloučení starších či jinak znevýhodněných osob. Členům sboru, kterým zrak již dobře neslouží, je tak například k dispozici, prostřednictvím Diakonie pro zrakově postižené biblické poselství nahrané na kazetách nebo napsané zvětšeným písmem. Úzká a kvalitní spolupráce s farářem sboru a křesťanskou službou je nezbytná a důležitá. Sborová sestra by měla pracovat samostatně a řídit se pokyny staršovstva a osob, které jsou jí pověřeny (faráře, kurátora, předsedkyně křesťanské služby apod.).

4. Sborový život

4.1. Jaké by mělo být sborové společenství?

Sbor by měl být místem setkání s Bohem i s bližními. Všichni bratři a sestry by měli k sobě přistupovat s láskou a porozuměním. Lidé by zde měli nalézat pokoj a vnitřní klid, pomoc v duchovních i lidských otázkách. Měl by to být prostor vzájemných přímělných modliteb. Mělo by to být společenství služby a lásky. Členové sboru by měli do sboru chodit rádi, řečeno s žalmistou: „Zaradoval jsem se, když mi řekli: Půjdeme do Hospodinova domu!“ (Ž 122,1).

Nově či náhodně příchozí by měli pociťovat, že jsou vítáni a přijímáni takoví, jací jsou, podle Pavlových slov: „Proto přijímejte jeden druhého, tak jako Kristus k slávě Boží přijal vás“ (Ř 15,7).²³

Sborové společenství by mělo být obecenstvím Ježíše Krista a v Kristu, křesťané by k sobě měli navzájem patřit právě tímto způsobem. Co to znamená? Znamená to, že jeden potřebuje druhého kvůli Ježíši. Křesťan nehledá spásu u sebe, ale u Ježíše Krista. Sám o sobě je člověk ubohý, musí přijít pomoc zvenčí. Ta pomoc skutečně přišla a přichází každý den ve slově o Ježíši Kristu, o tom, že On nám přinesl vykoupění. Toto slovo dal Bůh do úst lidem, aby si je vzájemně předávali. „Proto křesťan potřebuje křesťana, který mu řekne Boží slovo. Potřebuje ho stále znovu, kdykoliv je nejistý a klesá na mysl.“²⁴

Dále to znamená, že jeden bratr se dostane k druhému jen prostřednictvím Ježíše. Apoštol Pavel píše v listu Efezským o Ježíši: „V něm je náš mír, on dvojí spojil v jedno, když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou obětí odstranil (...)“ (Ef 2,14). V Ježíši došlo ke sjednocení lidstva, bez něho by stále trval nepokoj mezi Bohem a člověkem a lidmi mezi sebou. Bez Ježíše bychom se navzájem ani nepoznali. Nyní však můžeme žít v klidu a být spojeni v jedno ve vzájemné službě a lásce.²⁵

A na závěr to znamená, že v Ježíši Kristu jsme přijati a sjednoceni pro věčnost. Když Ježíš přijal lidské tělo, přijal i nás samotné. Proto Písmo nazývá církev tělem Kristovým. „Avšak jsme-li v Ježíši Kristu s celým sborem vyvoleni a přijati, dříve než jsme se to mohli dozvědět nebo chtít, potom k němu společně patříme na věky.“ Pokud křesťané nyní žijí v obecenství Ježíše, mohou mít naději, že s ním jednou budou i ve věčném obecenství.²⁶

„O bratrské lásce není třeba, abych vám psal, neboť Bůh sám vás vyučil, jak se máte mít mezi sebou rádi. (...) jen vás prosíme, bratří, abyste v tom byli stále horlivější.“ Tato slova Pavel v 1. listu Tesalonickým 4,9-10 a měla by platit i po dvou tisících letech pro sborový život.

4.1.1. Jaká služba by se měla vykonávat ve sboru?

Ve sboru by mělo jít o to, aby se každý jednotlivec stal pevným článkem řetězu, který se nedá roztrhnout. Každý by měl mít nějaký úkol, aby si nepřipadal neužitečně.²⁷

„V obecenství má vládnout ospravedlnění z milosti a tudíž služba.“²⁸

²³ Viz Opatrný in kol. aut., *Farnost*, s. 73

²⁴ Viz Bonhoeffer, s. 7

²⁵ Tamtéž, s. 8

²⁶ Bonhoeffer, s. 9

²⁷ Tamtéž, s. 63, 64

²⁸ Bonhoeffer, s. 64

První služba, kterou bychom si měli vzájemně prokazovat, spočívá v naslouchání. Naše láska k Bohu začala tím, že jsme slyšeli jeho Slovo. Naše láska k bratru by měla začínat tím, že mu budeme naslouchat. Pokud si někdo neudělá čas, aby naslouchal svému bratru, může se stát, že za nějakou dobu nebude chtít naslouchat ani Pánu Bohu. Tím, že druhému budeme aktivně naslouchat, to znamená snažit se porozumět a pochopit to, co nám říká, můžeme vykonat větší službu než mluvením. Je třeba si dát pozor na to, aby naše naslouchání nebylo „na půl ucha“, protože se domníváme, že víme, co nám chce druhý říci. Takovým netrpělivým posloucháním dáváme najevo, že jím pohrdáme. Měli bychom si uvědomit, že ve vztahu k našemu bližnímu se zrcadlí i náš vztah k Bohu.²⁹

„Odpoví-li kdo dřív než vyslechl, toť pošetilost a hanba pro něj“ (Př 18,13).

Druhou věcí, kterou bychom si měli navzájem sloužit, je účinná pomoc. To znamená pomáhání v drobnostech, kterých se každý den naskytne celá řada. Nikdy bychom neměli být tak zaneprázdnění či považovat svou práci za tak důležitou, abychom nemohli pomáhat v maličkostech. Mohlo by se nám tak snadno stát, že bychom podobně jako kněz v podobenství o milosrdném Samaritánovi mohli minout člověka v nouzi.

Za třetí jde o službu, která je popsána v listu Galatským 6,2: „Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův. „

Bratr se stává bratru břemenem. „Břemeno lidí bylo pro Boha tak těžké, že s ním musel jít až na kříž. Bůh v lásce Ježíše Krista člověka skutečně strpěl.“³⁰

Svoboda druhého se stává břemenem. Znamená to druhého přijímat tak, jak ho stvořil Bůh ke svému obrazu, se všemi jeho silnými stránkami i slabostmi.

Ještě těžší ale je nést s druhým jeho hříchy. V tomto nesení se projevuje Boží milost. „Bratří, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti (...)“ (Ga 6,1).

Tak jako nás přijímá Ježíš, i my můžeme ve sboru skrze odpuštění hříchů přijímat ty, kteří se prohřešili. Měli bychom hříchy druhých snášet, volat je k pokání, odpouštět, ale nesoudit.

„Kde se věrně koná služba naslouchání, účinné pomoci a nesení, tam se také může konat to poslední a nejvyšší, služba Božím slovem.“³¹

²⁹ Viz Bonhoeffer, s. 66

³⁰ Bonhoeffer, s. 69

³¹ Tamtéž, s. 71

5. Jak se žije ve vinohradském sboru

5.1. Počet členů

Vinohradský sbor čítá 428 osob, aktivního života se účastní přibližně čtvrtina. 123 osob našeho sboru překročilo sedmdesátku a dvě sestry a jeden bratr oslavili již sté narozeniny.

Počet osob účastnících se sborového života kolísá, zvláště vzhledem k ročnímu období. Sborové činnosti se konají během celého roku, s výjimkou letních prázdnin, kdy jsou pouze nedělní bohoslužby. Na jaře účast klesá, neboť hodně lidí tráví víkendy mimo Prahu. Průměrná návštěvnost na nedělních bohoslužbách je 70 lidí. Během prázdnin chodí v neděli do kostela nejméně lidí v celém roce, přibližně 30 osob.

Nedělních bohoslužeb, ale i biblických hodin se často účastní i lidé, kteří nejsou členy sboru. Pokud si to přejí, máme na ně spojení a evidujeme je jako přátele sboru.

Kvantita osob ale není to nejdůležitější, protože sám Bůh shromažďuje svůj lid. Primárním cílem tedy není zvětšování počtu členů, ale hlásání Božího slova a praktické naplňování v životě každého křesťana.³²

5.2. Sborové aktivity

Sborový život ve vinohradském sboru začal psát svou historii v roce 1908, kdy byla postavena modlitebna a sborový dům. (Od roku 1890 již existoval reformovaný sbor vinohradských občanů, okolo roku 1900 vzrostla potřeba mít vlastní budovu. Po mnoha plánech a jednání, za finanční podpory členů sboru byl v řadové zástavbě Korunní třídy vybudován sborový dům a modlitebna, která má svou „lod“ postavenou do vnitrobloku činžovních domů.)

Základem sborového života byly a jsou nedělní bohoslužby. Účastí na ní dávají věřící najevo, že přijímají Boží pozvání, chtějí obnovit svůj vztah k Bohu, radovat se spolu s ostatními a načerpat sílu do dalších dní. Kazatelé svůj výklad Bible – kázání opírají o učení Starého i Nového zákona a snaží se promlouvat k aktuálním problémům dnešního světa. Účastníci se na shromáždění aktivně podílejí čtením Písma, zpěvem a modlitbami. Součástí bohoslužeb je také finanční sbírka, která přispívá na potřeby sboru.³³

Při bohoslužbách je pamatováno i na nejmenší, pro kojence a batolata je připravena místnost, kde si mohou hrát a jejich doprovod tam může z reproduktoru poslouchat kázání. Starší děti si před začátkem kázání odvádějí

³² Viz Dolista in kol. aut., *Farnost*, s. 58

³³ Viz Gruber, s. 58

učitelé nedělní školy, kteří pro ně mají připraven duchovní program v podobě, které mohou porozumět.

Týden ovšem nemá jen neděli a sborový život nejsou jen bohoslužby. Během týdne se koná několik setkání, většinou pro jednotlivé věkové kategorie. Na faře se během školního roku pravidelně jednou týdně scházejí děti předškolní i školou povinné, mládež a senioři. Děti se při hodinách náboženství seznamují s Biblií či si své znalosti o ní prohlubují. Učí se tak „abecedě Boží řeči“ (Žd 5,12b). Také se učí být spolu – vzájemně se poznávat, tolerovat se a pomáhat si.

Před dvěma lety byla ukončena téměř sedmiletá činnost mateřského centra, ve kterém se scházely maminky ze sboru, ale také příchozí „z ulice“. Centrum tak přirozeným způsobem vykonávalo misijní činnost. (*Exkurz č. 1*)

Při setkání seniorů, v úterý odpoledne, bývá biblický program a také je čas na vzájemné povídání a vzpomínání. Témata bývají rozmanitá, ale příchozí se vždy snaží najít něco pozitivního, co v uplynulém týdnu prožili.

Své neodmyslitelné místo mají biblické hodiny, konané uprostřed týdne – ve středu. Společně se čte a vykládá Bible, je zde dostatečný prostor na otázky a vysvětlení. Jednou za měsíc se koná ekumenická biblická hodina, společně s Církví bratrskou a Církví československou husitskou, našimi „sousedy“ na Vinohradech. Tyto hodiny jsou vzájemně obohacující. Dostáváme tak „hutný pokrm, kterým směřujeme k dospělosti“ (srov. Žd 5,12-6,1).

Tzv. setkání střední generace (třicátníků) se koná jednou za měsíc. Na programu bývají přednášky a besedy, které vybere a připraví někdo z členů sboru nebo pozvaný host. Sbor nyní hledá novou podobu či formu setkávání.

Exkurz č. 1

Program zde byl zajištěn tři dny v týdnu, ujalý se ho sestry ze sboru, které většinou měly v té době malé děti. Nově příchozích bylo zprvu hojně, postupem doby méně, možná i vlivem vzniku okolní „konkurence“, dalších mateřských center. Děti také postupně odcházely do školek či škol a matky nastupovaly do zaměstnání, takže bylo složitější obnovit další „generaci“. Velkou oblibu si získalo loutkové divadlo, které se konalo jednou za měsíc na faře. Jedna sestra, sama loutkoherečka, díky svým kontaktům zajišťovala divadelní soubory. Divadélko finančně podporovala Městská část Prahy 2. Mnoho malých diváků, s kterými se maminky ještě neodvážily zajít do velkého divadla, tak mohly na evangelické faře, ve sborové místnosti shlédnout své první představení. Mnozí z návštěvníků chodili opakovaně a někteří poté začali chodit do mateřského centra, několik maminek v neděli přišlo i do kostela. Dokonce dvě mladé maminky s dětmi jely se sborem v létě na tábor. Poté, co nastoupily do zaměstnání, se však již nepodařilo jejich zájem udržet.

Další aktivitou, která se pojila s mateřským centrem, byla burza letního a zimního oblečení pro děti... To vše je však již minulostí, protože jak jsme se shodli s knihou Kazatel, všechno má svůj čas a přišel čas činnosti mateřského centra ukončit. „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas: (...) je čas hledat i čas ztrácet, čas opatřovat i čas odhazovat“ (Kaz. 3,1.6).

Bohoslužby a další sborová shromáždění jsou přístupná veřejnosti. Je žádoucí, aby bylo veřejně známo, kdy se sborové aktivity konají. K tomuto účelu slouží vývěska umístěná u vchodu do kostela a internetové stránky sboru. V předvánočním a předvelikonočním období jsou též časy konání bohoslužeb vinohradského sboru zveřejňovány v Novinách Prahy 2, které vydává Úřad Městské části Prahy 2.

Díky několika čínorodým členům vychází každý měsíc sborový časopis Hrozen, přispívat do něho mohou všichni členové nebo přátelé sboru. Na zadní stránce se lze také dozvědět, co a kdy se ve sboru děje. Kromě toho tam bývá nedělní kázání, rozhovory se členy, reportáže o výletech apod.

Jednou měsíčně se schází na své schůzi staršovstvo, které má na starosti veškeré záležitosti týkající se sboru, hospodářská komise, řešící finanční otázky sboru, křesťanská služba a také učitelé nedělní školy.

Výlety do přírody nebo vycházky po Praze mohou být společnou akcí rodin s dětmi, střední i starší generace. Nápady na tyto výlety přicházejí od členů i z řad presbyterů. Někdy se k nám připojí příbuzní a přátelé, kteří do kostela nechodí, což je může motivovat k návštěvě bohoslužeb.

V zimě společně jezdí členové i přátelé sboru do evangelického rekreačního střediska v Krkonoších. Těchto pobytů se účastní 30-40 lidí, jsou oblíbeny zejména u sportovně založených osob a u rodin s menšími dětmi. Zařízení je bezbariérové, takže tam mohou být ubytováni i lidé s omezenou pohyblivostí. V suterénu je malá modlitebna, kde jsou v neděli bohoslužby a podle zájmu i biblické hodiny. Dojíždí tam místní farář. Bratr správce zahajuje den před snídaní krátkou pobožností a písní. Potom je čas na sportovní vyžití. Večer bývá společný program, většinou duchovně zaměřený.

Koncem letních prázdnin se pravidelně koná tábor uprostřed lesů Českomoravské vysočiny. Ubytování je jednoduché, děti spí ve stanech, dospělí ve zděné budově. Dospělí i děti se střídají ve službách v kuchyni a při úklidu. Při společné práci mají lidé možnost se více vzájemně poznat.

Pro upevnění mezigeneračních vztahů ve sboru jsou přínosné aktivity, které jsou vhodné pro všechny věkové kategorie.

5.3. Křesťanská služba

V ČCE existují v současnosti dvě formy diakonické práce – sborová diakonie (tzv. Křesťanská služba) a instituční – tj. Diakonie ČCE jako účelové zařízení církve pro sociální práci.

V období socialismu byla činnost Diakonie zakázaná, ale existovala zde sociální pomoc v rámci některých sborů ČCE, tzv. křesťanská služba. Nyní má ale ve sborech úlohu jinou.

„Křesťanská služba je součástí sborové práce a organizačně ji zajišťuje správní orgán sboru, který k této službě pověřuje pracovníky...“ Takto křesťanskou službu popisuje Řád diakonické služby ČCE, oddíl II., čl. 5.

Název křesťanská služba není v dnešní době již zcela výstižný, protože při návštěvách či jiném sdílení se nejedná o službu jako takovou, ale spíše o radost ze vzájemného obdarování. Pojem křesťanská služba je však zakotven ve výše uvedeném řádu a mezi členy ČCE rovněž, proto tento název budeme nadále užívat.

Jakým způsobem se tato činnost projevuje ve vinohradském sboru prakticky?

Je to konání orientované především na starší členy sboru, kteří jsou osamělí, nemocní či potřebují výpomoc, doprovod, společenství nebo se nějakým způsobem ocitli na okraji sboru. Tím, že je navštívíme, dáváme najevo, že o ně máme zájem, my osobně i jako sborové společenství. „On nás potěšuje v každém soužení, abychom i my mohli potěšit ty, kteří jsou v jakékoli tísní (...)" (2 K 1,4).

Křesťanskou službu (dále KS) v našem sboru vykonávají dobrovolnice – ženy, převážně středního věku, aktivní důchodkyně a maminky na mateřské dovolené a sborová sestra. Na pravidelných měsíčních schůzkách se těchto sester poslední dobou schází málo, v počtu tři až pět, ale ostatních dvanáct pomáhá dle svých možností a schopností na realizaci různých úkolů (např. psaní gratulací, roznášení vánočních balíčků, příprava nedělního pohoštění, vaření sborového oběda apod.)

Tímto popisem je již částečně naznačeno, čím se KS zabývá. Na schůzkách se řeší aktuální otázky, kdo ze členů sboru se dostal do tíživé situace a jakým způsobem je možné mu pomoci. Připomínáme si, kdo ze členů sboru má v tom měsíci významné narozeniny, aby se mu mohlo poslat přání či ho navštívit. Narozeninová přání se píše těm, kdo slaví význačné kulaté výročí (od 60 let) a od dovršení sedmdesáti let výše. Do přání se vkládá nějaký povzbuzující biblický verš nebo úryvek písně z evangelického zpěvníku. Zpětné reakce jsou velmi pozitivní. Někdy se stává, že lidé nás kontaktují, reagují na gratulaci a přejí si, aby někdo ze sboru za nimi přišel domů.

V období Vánoc myslíme na naše seniory více než v jiné části roku. Je to doba, kdy se staří lidé, žijící sami, cítí ještě osamělejší. Návštěva s domácím cukrovím, malým dárkem a „dobrým slovem v pravý čas“ (Př 15,23), přináší radost a povzbuzení. Je to i pro nás, kteří přicházíme, v této chvíli vzácná příležitost v předvánočním shonu se trochu zastavit a pobýt ve společnosti jedinečných osobností.

V neděli po bohoslužbách se připravuje ve sborovém sále posezení s kávou, čajem a drobným pohoštěním. Je to vhodná příležitost ke vzájemnému sdílení a sblížení.

Těmito drobnými úkony se snažíme „přinášet chudým radostnou zvěst“ (L 4,18). Termín „chudý“ má ve Starém i Novém zákoně široký význam. Nejsou zde myšleni doslovně, materiálně chudí, ale všichni, kteří se ocitli v nějaké nouzi.³⁴

Kromě těchto typických činností také KS organizuje zcela světskou, ale velmi potřebnou aktivitu – velký jarní úklid kostela a sborových prostor.

Aktivita KS jsou zaměřeny i směrem mimo kostel. Druhou adventní nedělí se již několikrát konal dobročinný trh. Je to výborná příležitost pro lidi, kteří by jinak do kostela nepřišli, aby se mohli přesvědčit, že evangelíci jsou v mnohém stejní jako oni, a přitom koupit malý dárek či občerstvení.

5.4. Rodinná neděle

V našem farním sboru se velké oblibě těší tzv. rodinné neděle, které se většinou konají třikrát do roka. Bývají zde zastoupeny všechny věkové kategorie, od malých dětí až po starší osamocené sestry či bratry (těch je ale v našem sboru velmi málo), pro které jsou taková shromáždění velkým povzbuzením.

Dobrovolníci z řad sboru uvaří přibližně 70 – 80 porcí jídla. V neděli, po bohoslužbách a předem připraveném programu (přednáška či diskuse na dané téma, děti mají svůj program) se ve sborovém sále podává oběd. Po obědě je čas na posezení u kávy a koláčů, které upekly členky sboru. Během vaření a přípravy jídla se otevírá další možnost vzájemného poznávání a „bytí spolu“.

Při sborové neděli se každý snaží něčím přispět ke „společné hostině.“ V tomto smyslu lze s nadsázkou říci, že se jedná o takovou přátelskou hostinu, jaké byly v oblibě v Ježíšově době. Tehdy se ale jednalo o večere, které se nazývaly *chabúra* a měly svá přísná židovská pravidla, také účastníků nebylo tolik, nejvíce deset a při jídle se vedly teologické diskuse. Profesor Filipi se ve své knize *Hostina chudých* mimo jiné také zabývá otázkou, nakolik se *chabúrot* svým spojením pokrmu tisíců hlad s liturgickými prvky mohla stát modelem, podle kterého se utvářela křesťanská Večeře Páně.³⁵

Sestry a bratři, kteří pobývají v Domovech pro seniory, se vždy velmi těší, když se ve sboru pořádá tato „hostina“. KS ve spolupráci s presbytery zajišťují jejich dopravu do kostela a zase zpět.

Tyto rodinné neděle a samotný pokrm mohou přesahovat potřebu nasytit se. Tím, že někoho pozveme ke stolu, dáváme najevo, že s ním chceme sdílet naše radosti i smutky. Bylo tomu tak v minulosti a je tomu i tak dnes ve všech

³⁴ Viz Doležel in Martinek, s. 32

³⁵ Viz Filipi, s. 28

kulturách. U společného stolu totiž nebylo místo pro zbraň a nepřátelství. Vždyť při různých slavnostních příležitostech zveme své příbuzné a známé na hostinu. Společné jídlo může utužovat vztahy v rodině, mezi přáteli i ve sboru.³⁶

5.5. Pastorační péče o seniory – návštěvy

Navštěvování starších členů našeho sboru v jejich domácnostech či Domovech pro seniory patří k náplni práce sborové sestry a dobrovolné činnosti členů KS.

Velká část z nich bydlí v bytě sama, jsou dobře zajištěni, pomáhají jim dospělé děti nebo vnuci. Pokud to potřebují, mají zajištěnou pečovatelskou službu, dovoz obědů nebo nějakou jinou službu soukromých nebo státních subjektů. KS není pečovatelská služba, ale pomáháme tyto služby zprostředkovat, poradit, jaká by byla nejvhodnější. Snažíme se proto mít dobrý přehled o sociálních službách v okolí.

Navzdory tomu, že se těmto lidem dostává dobré péče, cítí se často osamoceni a mají velkou potřebu někomu se svěřit se svými starostmi a bolestmi. Jejich příbuzní, i když jim pomáhají, jsou hodně zaměstnaní ve své práci nebo rodině. Některé starší sestry jsou bezdětné vdovy nebo jejich děti žijí mimo Prahu, některé i v cizině. Když k nim jejich blízcí přijdou, nechtějí je zatěžovat svými starostmi, jak říkají.

V Novém zákoně, v 1. listu Timoteovi, 5. kapitole, máme zprávu o komunitách vdov, které vznikaly v prvních křesťanských sborech. Jsou zde také uvedena pravidla, jak se chovat ke starším lidem: „Proti staršímu člověku nevystupuj tvrdě, nýbrž domlouvej mu jako otcí...Pečuj o vdovy, které jsou skutečně opuštěné. Má-li však některá vdova děti nebo vnuky, ti ať se učí mít péči především o své příbuzné a odplácet svým rodičům. To je totiž milé Bohu“ (1 Tm 5, 1-4).

Vdovy byly nejvíce ohroženy chudobou a sociálním vyloučením. Dnes více než chudoba hrozí starším lidem sociální vyloučení.

V tom, že je můžeme navštěvovat, lze najít smysl a opodstatnění křesťanské služby v dnešní době. Také se stáváme spojnicí – mostem mezi nimi a sborem, ve kterém vyrůstali, po kterém se jim stýská a který mají rádi. Velmi je zajímá, co je ve sboru nového, kdo se narodil, kdo zemřel apod.

Jak se dozvíme, koho je třeba navštívit?

1. Jsou to lidé, které dobře známe, jsme s nimi v kontaktu, ale přestali chodit do kostela kvůli své nemoci.

³⁶ Viz tamtéž, s. 27

2. Sami zavolají nebo řeknou někomu ze sboru, že si návštěvu přejí, i když v kostele nebyli třeba řadu let.
3. My sami je kontaktujeme, protože měli významné výročí narozenin. První návštěvu okrajových členů je vhodné učinit právě při této příležitosti.

Na návštěvu je vhodné nemít oblečení černých či tmavých barev, které by mohlo působit depresivně. Oblečení by mělo být vkusné a „slušné a zdobené prosté a střízlivé“ (1 Tm 2,9).

Je obecně známo, že barvy působí na naši psychiku. Do některých bytů svítí málo slunce, a pokud je v něm navíc tmavý nábytek, nelze se divit depresivní náladě jejich obyvatel.

Pokud si někdo návštěvu nepřeje, jeho přání se respektuje a zůstává se u telefonického či písemného kontaktu. O každém kontaktu se píše krátký záznam do kartotéky.

Při návštěvách je třeba mít na zřeteli, že se nejedná o společenskou událost, ale že pro tu chvíli vlastně zastupujeme sbor a přinášíme „dobrou zvěst“ k těmto lidem domů. Někteří lidé přímo očekávají, že jim přineseme evangelium. Jiní mají potřebu se vypovídat ze svých starostí, to ale nemusí být překážkou pro povzbuzení ve víře.

Měli bychom být citliví k jejich potřebám. Znamená to tyto potřeby rozpoznat a hledat možnosti, jak v případě neuspokojení potřeb těmto lidem pomoci.³⁷

Americký psycholog A. Maslow sestavil tzv. pyramidu lidských potřeb. Základnu tvoří primární – fyziologické potřeby, nad nimi jsou potřeby psychosociální a nejvýše jsou potřeby duchovní. Vyšší potřeba se může realizovat až po uspokojení potřeb nižších.

Duchovní potřeby jsou vyjádřeny v Matoušově podání: „...Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Hospodinových úst.“ (Mt 4,4). Je to odkaz na Starý zákon v Dt 8,3. Jde o to, řečeno s Masarykem, „vidět svět ze zorného úhlu věčnosti.“³⁸

To, že jsou některé potřeby u konkrétního člověka neuspokojeny, můžeme poznat pozorováním, sledováním, často pak uvidíme, co lidem chybí. Především to ale poznáme tak, že jim budeme pozorně naslouchat.

Když mluvíme se sestrou nebo bratrem ve sboru, měli bychom ho mít rádi. To znamená „vidět v něm člověka, kterého Pán Bůh stvořil a za něhož se Pán Ježíš Kristus obětoval, někoho, koho má Pán Bůh rád – vzdor všemu, co mně na něm může být nepříjemné.“³⁹

Toto je dobré mít na mysli při každém rozhovoru, se seniory obzvlášť.

³⁷ Viz Křivohlavý, *P. péče*, s. 163

³⁸ Viz tamtéž, s. 165

³⁹ Křivohlavý, *P. péče*, s. 169

5.6. Je život ve sboru ideální?

V předchozích kapitolách jsem se snažila popsat, jaké mohou být představy o ideálním společenství a jaké aktivity probíhají ve vinohradském sboru.

Víme, že křesťanské společenství má pro naši víru velký význam. Bůh k nám promlouvá skrze lidské svědectví. Apoštolové také nebyli sami, ale vytvářeli společenství víry. „Boží pozvání k víře je ten největší dar, který můžeme my lidé navzájem sdílet. Bůh nesvěřil kázání evangelia andělům, ale nám – hříšným lidem, protože chtěl, abychom se o ty nejdůležitější věci dělili...“⁴⁰

Dietrich Bonhoeffer nás upozorňuje, že „křesťanské bratrství není ideál, ale je to skutečnost, kterou Bůh v Kristu stvořil, a my se na ní můžeme podílet.“⁴¹

Měli bychom si dát pozor na to, abychom se navzájem nepodporovali v marných představách o ideálním společenství. Ten, kdo lpí na svých představách, tak vlastně žádá po Pánu Bohu, druhých i po sobě samém vyplnění svých přání. Tím vytváří svůj vlastní zákon podle svých představ a jím pak posuzuje své spolubratry. Bůh ale rozbíjí naše klamné představy. „Tak nás nejjistěji přivede k poznání skutečného křesťanského obecnství.“⁴²

Neměli bychom ale zůstat stranou a pouze vyčkávat, jak se život ve sboru vyvíjí. Měli bychom, s Boží pomocí, skrze modlitby usilovat o to, aby se náš sbor stával společenstvím služby a lásky.

V následujících kapitolách uvádím, jaké konflikty se ve sboru vyskytly a jak se vyřešily.

6. Sbor jako místo, kde se konflikty rodí, hasí a jsou překonávány

Výše uvedená slova napsal docent Opatrný ve svém příspěvku na semináři „O farnostech na přelomu století.“⁴³

Dále uvádí: „Řada lidí trpí, zbytečně, zcela nereálným očekáváním. Domnívají se, že společenství křesťanů... musí být bezkonfliktním prostředím, kde se každý na každého jen usmívá a všichni dělají jen to, co ten druhý od nich očekává. Tato představa ovšem nemá se skutečnou křesťanskou vírou a s realitou lidského života nic společného.“⁴⁴

⁴⁰ Gruber, s. 37

⁴¹ Bonhoeffer, s. 14

⁴² Tamtéž, s. 11

⁴³ Opatrný viz kol. aut., *Farnost*, s. 75

⁴⁴ Tamtéž

Každý sbor je jedinečný, tak jako každý člověk je jiný. Nesrovnávejme proto sbory mezi sebou a neočekávejme, že v nich nejsou či nebudou konflikty.

6.1. Co to jsou konflikty

Slovo konflikt je v českém jazyce běžně používané, je však latinského původu a znamená „někoho něčím zasáhnout“. Používají se i výrazy jako střety, rozpory, neshody, rozkol, aj. Všechny tyto termíny pak znamenají „střetnutí dvou nebo více zcela nebo do určité míry navzájem se vylučujících či protichůdných snah, sil a tendencí.“⁴⁵

Slovo nedorozumění a nesoulad nevnímám jako konflikt ve výše uvedeném smyslu, ale spíše jako rozdílnost myšlení a názorů na určitou věc či situaci, s tím, že účastníci se mohou vzájemně tolerovat. Nedorozumění a nesoulad se ovšem může stát snadno předstupněm konfliktu.

Pro lepší porozumění této problematice uveďme rozdělení konfliktů podle počtu zúčastněných osob a podle psychologické charakteristiky. Dle počtu osob existují konflikty vnitřní, které má člověk „sám uvnitř, v sobě“, těmito se nadále zabývat nebudeme. Je ovšem důležité mít na mysli, že tyto vnitřní konflikty mohou pronikat i do mezilidských sporů. Důležitější jsou pro nás konflikty interpersonální – tj. mezi dvěma lidmi, (např. mezi dvěma členy sboru, nebo mezi farářem a kurátorem). Složitější dělení je u skupin, protože může jít o skupinu velkou (sbor) nebo malou – charakterizovanou lidmi setkávajícími se tváří v tvář (staršovstvo). Konflikty mohou vznikat uvnitř skupin (mezi členy sboru nebo mezi presbytery navzájem). Při rozporu uvnitř skupiny dochází k tomu, že jsou např. dva proti jednomu apod. Spor mezi dvěma skupinami (sbor – staršovstvo), je dalším druhem konfliktu. A posledním je konflikt jedince se skupinou (např. sborová sestra – staršovstvo, farář – sbor apod.).⁴⁶

Podle psychologické charakteristiky rozdělujeme konflikty představ, názorů, postojů a zájmů. Ve skutečnosti nejsou žádné neshody „čisté“, (tj. že by se dalo říci: „To je jasný konflikt představ, názorů apod.“), ale smíšené.

Při konfliktu představ dochází ke střetu různých vjemů. Věci a události kolem nás nevnímáme stejně, protože nás vede náš zájem a motivace. Při zpracování údajů z vjemů dochází ke zkreslování. Něco očekáváme, vytváříme si určité představy a předsudky, dříve než se na věc řádně podíváme. Svou roli také hraje fantazie. „Existence odlišností v představách lidí o stejných věcech je jevem zcela normálním.“⁴⁷

⁴⁵ Křivohlavý, *Konflikty*, s. 17

⁴⁶ Viz Křivohlavý, *Konflikty*, s. 20,21,23

⁴⁷ Tamtéž, s. 23-25

Názory se liší od představ tím, že se spojí určitá představa s hodnotícím soudem. Při konfliktu názorů záleží na tom, jaká důležitost se přikládá jednotlivým hlediskům a jaký je systém hodnot lidí, kteří jsou ve sporu.

Konflikty postojů jsou ovlivněny osobním citovým vztahem k lidem a událostem. Tím, jak se lidé během života setkávají s dalšími lidmi, dostávají se do určitých situací, které mohou ovlivnit jejich postoje.

Konflikty zájmů patří mezi nejsložitější a nejzávažnější skupinu sporů. Jedná se zde o střet typu: „buď já, nebo ty“. Docent Křivohlavý hovoří o „konfliktu dvou neurvalců“, když ani jeden nechce ustoupit, a o „konfliktu dvou džentlmenů“, když si oba dávají přednost.

6.1.1. Konflikty ve Starém zákoně i v dějinách lidstva

Konflikty provází lidstvo již od samého začátku, není to „nic nového pod sluncem“, řečeno s Kazatelem. („Co se dalo, bude se dít zase, a co se dělalo, bude se znovu dělat, pod sluncem není nic nového“) (Kaz 1,9).

Vždyť střet typu „buď já, nebo ty“ a „boj, nebo útěk“ byl už v dávnověku podmínkou přežití, silnější vyhrává.

Také v Bibli je popsáno, že v ráji došlo k prvnímu sporu, mezi člověkem a Stvořitelem (srov. Gn 3. kap). A hned v další kapitole se odehrává první vražda – bratrovražda, Kain zabil Ábela (srov. Gn 4. kap). A dále v celém Starém zákoně můžeme sledovat krveprolití a vyřizování účtů ve smyslu „oko za oko, zub za zub“. Bylo by to neradostné čtení, nebýt Božího zaslíbení o narození Ježíše, (např. Iz 7,14: „Proto vám dá znamení sám Panovník: Hle, dívka počne a porodí syna a dá mu jméno Immanuel (to je S námi Bůh)“ a o Božím království, (např. Iz 65,17: „Hle, já stvořím nová nebesa a novou zemi. Věci minulé nebudou připomínány, nevstoupí na mysl.“)

Celé lidské dějiny až dodnes provázejí konflikty, boje, války. Smutné je, že mnohé války se odehrály z náboženských důvodů. Pro mnoho lidí to může být důvodem nebo záminkou, proč říkají, že nechtějí mít s církví nic společného.

Avšak křesťané v sobě chovají naději, že veškeré boje utichnou, tak je to zaslíbeno v prorocství u Izajáše 2,4: (...) I překují své meče na radlice, svá kopí na vinařské nože. Pronárod nepozdvihne meč proti pronárodu, nebudou se již cvičit v boji.“

6.1.2. Příklady sporů v prvních křesťanských sborech

Přibližně za dvacet let po Ježíšově smrti začaly vznikat první sbory. Nejdříve to bylo ve významných městech tehdejší říše, v Palestině, Sýrii, v Malé Asii, v Řecku, Makedonii a jinde. První sbory nebyly početně velké, ale byly velmi dynamické.⁴⁸

⁴⁸ Viz Gillieron, s. 7

Tyto události zaznamenal Lukáš ve Skutcích apoštolů. „Neignoruje složitost situací, ani sváry, které sbory poznamenaly. Ale starost o to, aby ukázal, jak se šířilo Boží slovo,... ho vedla skoro nevědomky k zastírání konfliktů, a k harmonizování rozporů...“⁴⁹

Mateřský jeruzalémský sbor pak popisuje níže uvedenými slovy, (který se stal modelem pro všechny další sbory.)

„Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se. Všech se zmocnila bázeň, neboť skrze apoštoly se stalo mnoho zázraků a znamení. Všichni, kteří uvěřili, byli pospolu a měli všechno společné. Prodávali svůj majetek a rozdělovali všem podle toho, jak kdo potřeboval. Každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a s upřímným srdcem. Chválili Boha a byli všemu lidu milí“ (Sk 2,42-47).

To je velmi idylický obraz. Později je tento obraz nazván jako „mýtus prvotní církve“. Velmi silně působil při vzniku „společenství dokonalých křesťanů“ a oživoval vizi křesťanské jednotačnosti.⁵⁰

Ve Skutcích se můžeme dočíst, že v raných křesťanských sborech docházelo k řadě neshod. (Uvádím příklady ze sborů v Antiochii a v Korintu.)

Ve Skutcích v 15. kapitole je zaznamenáno, že ve sboru v Antiochii začali někteří lidé říkat, že ti, kdo se stali křesťany a nejsou Židé, se musí nechat obřezat, tak jak to nařizoval Mojžíšův zákon, jinak že nemohou být spaseni. „Pavel a Barnabáš s tím nesouhlasili a dostali se s nimi do sporu (...)“ (Sk 15,2). Bylo rozhodnuto, aby tento spor vyřešili starší a apoštolové v Jeruzalémě, kde sídlil tehdejší hlavní sbor. (Jedná se zřejmě o první sněm – koncil v dějinách křesťanské církve.) Zprvu se ozývaly hlasy, že křesťané „z pohanů“ musí dodržovat Mojžíšův zákon. (srov. Sk 15,5). Potom došlo kvůli tomu k „velké rozepři.“ (srov. Sk 15,7). Apoštol Petr pronesl řeč, ve které zdůraznil, že „není žádného rozdílu“ mezi nimi a pohany (srov. Sk 15,9), že jsou stejně jako oni „spaseni milostí Pána Ježíše“ (srov. Sk 15,11). Jeho řeč podpořil i Jakub: „(...) soudím, abychom nedělali potíže pohanům, kteří se obracejí k Bohu.“ (Sk 15,19). V modlitbách prosili Boha, aby jim pomohl tu záležitost dobře rozřešit. Nakonec se shodli a poslali do Antiochie dopis. „Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše: Nikdo ať vás nezatěžuje jinými povinnostmi, než těmi, které jsou naprosto nutné: Zdržujte se všeho, co bylo obětováno modlám (...) a smilstva. Jestliže se toho všeho vyvarujete, budete jednat správně (...)“ (Sk 15,28-29).

Toto by nám mělo být příkladem pro řešení problémů v dnešní době. Pokud se ve sboru objeví nějaký zásadní konflikt, který nelze v rámci sboru vyřešit,

⁴⁹ Tamtéž, s. 23

⁵⁰ Tamtéž

můžeme se obrátit na seniorát, pokud ani tam se spor nevyřeší, lze se obrátit na Synodní radu. Důležitým aspektem je modlitba, aby se vše vyřešilo správným způsobem.

Dalším sborem, kde docházelo k problémům, byl Korint. Byl to významný, bohatý přístav, který neblaze proslul nemravným způsobem života. Tomu všemu museli křesťané čelit.

Korintští byli rozděleni na skupiny, podle duchovních vůdců. Pavel je napomínal, aby svou pozornost obrátili zpět ke Kristu, který za ně zemřel. „Dozvěděl jsem se, (...) že jsou mezi vámi spory. Myslím tím to, že se mezi vámi říká: Já se hlásím k Pavlovi, já zase k Apollovi, já k Petrovi, já ke Kristu. Je snad Kristus rozdělen? Což byl Pavel za vás ukřižován? (...)“ (1. Kor. 1,11 – 13).

Z tohoto sporu je patrná duchovní nejednota, (mohl to snad být zárodek pozdějšího rozkolu církve roku 1054?) která Pavla trápila. Dnes po dalším tisíci roků se snažíme o ekumenické sblížení církví. V tomto případě se ovšem jednalo o rozkol ve vlastním sboru.

V Korintu to došlo tak daleko, že spory, které mezi sebou měli křesťané ve sboru, předkládali veřejným soudům. Nevíme přesně, čeho se týkaly, ale měly se vyřešit v rámci sboru – církve. Rovněž v dnešní době by se neshody měly nejprve řešit uvnitř sboru. „Jak to, že se někdo z vás opovažuje, má-li spor s druhým, jít k pohanským soudcům místo k bratřím?“ (1 K 6,1).

I v dalších sborech, v Římě, v Galacii, Efezu, Filipech, Kolosách a Tesalonice měli menší či větší potíže, proto jim Pavel psal dopisy, aby je napomenul a povzbudil v pravé víře.

Apoštol Pavel v listu Římanům 12,16 nabádal: „Mějte porozumění jeden pro druhého (...)“

6.2. Proč a kdy dochází ve sboru ke konfliktům?

Konflikty, jak je patrné, vznikaly a mohou vznikat kdekoliv a kdykoliv. Dochází k nim i uvnitř sboru. Všeobecně by se dalo říci, že čím více lidí, tím více možností různých neshod. Tím, že ČCE má demokratické zřízení, hodně členů sboru chce o různých záležitostech spolurozhodovat. To je správné, protože tím dávají najevo, že jim na sboru záleží. Je též dobře, když ve staršovstvu jsou aktivní lidé, kteří prosazují zdravé názory. Bylo by ovšem špatné, kdyby někdo chtěl prosadit jen svůj názor, protože se mu zdá nejlepší. Také by nebylo dobré, kdyby farář chtěl rozhodovat o důležitých věcech sám, bez názoru staršovstva, a naopak, kdyby staršovstvo chtělo rozhodovat bez vědomí faráře. Pokud v něčem panuje neshoda, pak se na schůzi staršovstva hlasuje, zde jsou rozhodující hlasy i těch „pasivních členů“. Farář je též členem staršovstva, má rovnocenný hlas s ostatními presbytery. Výsledek volby by měl

potom každý člen sboru respektovat, i když s ním třeba nebude souhlasit. Žel, někteří říkají svůj názor, až když už je rozhodnuto, a když k tomu mohou něco říci, mlčí.

6.3. Konkrétní příklady z farního sboru

V následujících řádcích uvedme příklady konfliktů z našeho sboru i z prvních křesťanských sborů. V následující, sedmé kapitole pak navrhneme řešení těchto problémů. První situaci, týkající se obrazů v našem kostele znám pouze „z doslechu“, při dalších dvou jsem byla osobně přítomna.

Zhruba před deseti lety vyvrcholily v našem sboru neshody kvůli obrazům na čelní stěně modlitebny. Tehdejšímu faráři, staršovstvu i členům sboru trvalo řadu let, než se rozhodli a poté prosadili instalaci obrazů. (Malíř obrazů – Miroslav Rada, který ve vinohradském sboru vyrůstal a dospíval, vytvořil pět velkých obrazů, které k návštěvníkům modlitebny promlouvají biblickým poselstvím.) (Exkurz č. 2)

Jednou také došlo ke střetu ohledně ozdobení vánočního stromku, který míváme každý rok v období adventu v modlitebně. Jedna skupina byla pro jednodušší výzdobu, druhá pro bohatší a barevnější.

Jiným druhem konfliktu byla situace, která nastala na sborovém táboře ohledně programu. Na táboře byli rodiče s dětmi, ale také samotné děti různého věku bez rodičů. Pro takovou skupinu nebylo snadné připravit program. Jeden sportovně založený bratr přichystal táborovou hru s častými pohybovými aktivitami a náplní od rána do večera. Starší děti byli spokojeny, ale menší děti a jejich rodiče ne, protože to pro ně bylo fyzicky náročné. Uprostřed týdne, když na to byl vedoucí upozorněn, se tempo zmírnilo, ale i tak se některým dospělým zdálo, že je příliš mnoho aktivit během dne a málo odpočinku.

Exkurz č. 2

Jedná se o obrazy figurální, největší obraz, znázorňující Ježíše přijíždějícího na oslátku do Jeruzaléma, je uprostřed, tak jako Ježíš je středem našeho života. Podle autora obrazů Ježíš přijíždí vstříc i nám, abychom se s ním setkali u Večeře Páně. Obraz je záměrně prodloužen až na podlahu kazatelny, aby farář při vystoupení na kazatelnu byl součástí symbolického společenství Večeře Páně na obraze. Nalevo jsou obrazy vycházející ze Starého zákona, úplně vlevo je Mojžíš s deskami desatera a zlatý býček, který má připomínat, co lidé někdy utvářejí místo Pána Boha. Na druhém obrazu je Jeremiáš a Boží oko, které pláče spolu s ním, protože má trestat lid za nevěrnost. Napravo jsou obrazy s novozákonními motivy, znázorňující vzkříšení Lazara. Tento obraz se jmenuje „Lazaře pojd' ven!“. Toto hlasité Ježíšovo zvolání patří i nám, máme vyjít z hříchu k životu v Božím světle. Poslední obraz s názvem „Jedni druhým břemena neste“ vychází z biblického textu v Galatském 6,2. Je pro nás výzvou, abychom projevovali svou víru v běžném životě tím, že budeme svému bližnímu pomáhat a sloužit. Takto se vyjadřuje autor, Miroslav Rada k poselství obrazů v brožuře „Cyklus obrazů pro vinohradský sbor ČCE“, vydané k příležitosti instalace obrazů.

Při práci sborové sestry také někdy dochází i k nedorozumění se staršími lidmi. Jsou to většinou situace, ke kterým dochází vzhledem k jejich věku a onemocnění.

V těchto případech není potřeba to nějakým způsobem řešit, ale spíše to vzít na vědomí a tyto zvyklosti s láskou a trpělivostí tolerovat.

7. Překonávání konfliktů

Problém není to, že konflikty mezi námi a ve sboru existují, ale v tom, jakým způsobem je řešíme. Nejde o volbu taktiky, ale o to, v jakém duchu konflikty řešíme: jestli soupeřením nebo spoluprací.⁵¹

V křesťanském sboru by se konflikty, pokud to lze, měly řešit druhým způsobem, tedy spoluprací.

Co je třeba udělat, aby vznikla situace, při níž je možné konflikt řešit spoluprací?

Prvním krokem je zřeknout se vidění události pouze z našeho pohledu, neklást sebe a své zájmy do popředí. Uvědomit si, že vedle mne je druhý člověk (partner – účastník konfliktu), který má také své vlastní zájmy a priority. Je třeba získat nad situací nadhled, řečeno s Masarykem „vidět svět (konflikt) ze zorného úhlu věčnosti.“

Nestačí ale jenom vidět situaci v jiném světle, ale je potřeba něco udělat. Je zapotřebí být ochotný něco riskovat a obětovat, aby oběma bylo lépe.

Dále je důležité vydržet v nabízení spolupráce a mít naději, že partner pochopí, že spoluprací lze získat víc než soupeřením a že bude ochoten změnit svůj postoj. Jak dlouho nabízet spolupráci? Odpověď nalezneme v Matoušově evangeliu, když se Petr ptal Ježíše kolikrát má odpustit svému bratru.

„Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když proti mně zhřeší? Snad až sedmkrát?“ Ježíš mu odpověděl: „Pravím ti, ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát“ (Mt 18,21-22).

Má-li ovšem dojít ke spolupráci, musí výše uvedené kroky udělat obě strany. Účastník, který chtěl dosud soupeřit, by měl také projít změnou postoje, ochotou riskovat a důvěrou.⁵²

Zásadním pravidlem by mělo být, že všechny spory, které přinesl ten den, by se měly do večera urovnat. „Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce“ (Ef 4,26).

⁵¹ Křivohlavý, *Konflikty*, s. 12

⁵² Viz Křivohlavý, *Konflikty*, s. 77-79

7.1. Řešení spoluprací

Jakým způsobem se vyřešily výše uvedené problémy v našem farním sboru?

Obrazy v modlitebně: V tomto případě se jednalo o skupinový konflikt, který se nedal řešit výše naznačenou spoluprací. Několik let trvalo dohadování o umístění obrazů, staršovstvo nakonec rozhodlo kladně. Členové sboru by měli rozhodnutí staršovstva respektovat, i když s ním nesouhlasí. Někteří odpůrci obrazů změnili názor, když uviděli hotové dílo. Někteří si na obrazy zvykli až za delší dobu, jejich názory již nejsou tak vyhrocené. Smířili se s tím, že pokud obrazy nejsou předmětem uctívání, mohou mít i v protestantské modlitebně své místo. Někdo si možná nezvykl, obrazy „trpí“, není to ale pro něho důvod, aby přestal navštěvovat kostel nebo začal chodit do jiného. („Jaké dobro, jaké blaho, tam kde bratři bydlí svorně.“ Ž 133,1)

Vánoční stromek: Ohledně ozdobení vánočního stromku nakonec došlo ke kompromisu, na stromku bylo od každého druhu něco. Dvě skupinky lidí, z nichž každá zastávala zpočátku svůj názor, přistoupily na to, že viděly také druhý pohled – názor. Byli schopni ustoupit a nabídnout spolupráci, ke které došlo. Výsledkem byla vzájemná dohoda, bylo nalezeno porozumění. „Mějte porozumění jeden pro druhého...“ (Ř 12,16).

Sborový tábor: Vedoucí měl táborové hry dobře připraveny, ale zaplnily téměř celý den, takže dětem ani dospělým nezbývalo moc času na osobní volno. Vycházel ze své zkušenosti se staršími dětmi a dospívajícími, pro které je potřeba vymyslet program který je zaměstná na celý den. O problému se během tábora několikrát společně mluvilo a hledalo se řešení. Domluva nebyla jednoduchá, tempo se nedalo více zvolnit, protože by to narušilo hru, a to nikdo nechtěl. Dospělí a menší tedy děti dál soutěžili, i když byli večer dost unavení. Na konci tábora měl vedoucí dojem, že jeho práce s přípravou i realizací táborové hry nebyla ostatními doceněna. Konflikt se na táboře úplně vyřešit nepodařilo. Chyba se stala již přípravě, mělo se na ní podílet více lidí a úkoly měly být rozděleny. Další chybou byla špatná a nejasná komunikace. Dospělí se měli, před táborem, s vedoucím lépe a přesněji domluvit, uvážit, co je či není možné konat s malými dětmi. Asi měsíc po skončení tábora, bylo uspořádáno setkání účastníků, kde se znovu probíraly, sporné situace. Nakonec došlo k dohodě, že příští tábor bude uspořádán spíše jako rodinná rekreace.

Tyto konflikty ve sboru se vyřešily, to však neznamená, že od té doby nedošlo či nedochází k dalším...

Při jejich řešení bychom měli mít na paměti text v Efezským 4,32: „bud'te k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.“

A „služba odpuštění se má druhému prokazovat denně.“⁵³

⁵³ Bonhoeffer, s. 71

8. Svátost Večeře Páně jako smíření

Téma Večeře Páně je velmi rozsáhlé, budeme se jím tedy zabývat pouze v té míře, v které nacházíme souvislost s názvem této práce.

Večeři Páně, tak jak je praktikována v evangelických sborech, předchází kázání, modlitba, společné vyznání hříchů a smíření s těmi, kterým jsme ublížili, a odpuštění těm, kteří ublížili zase nám. Večeře Páně znamená smíření s Bohem a lidmi mezi sebou navzájem.

8.1. Vyznávejte hříchy jeden druhému

„Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni (...)“ (Jk 5,16).

Máme jeden druhému vyznávat své hříchy? Nestačí společné vyznání hříchů?

„Kdo zůstává sám se svými zlými skutky, zůstane úplně sám.“, píše Bonhoeffer.⁵⁴

Hřích nás odděluje od společenství, zevnitř nás deptá, chce zůstat nepoznán, nechce na světlo.⁵⁵

Člověk má od dětství přirozeně sklon své prohřešky skrývat. Stydí se za to, že učinil něco, co neměl. Hříchů, kterých se může člověk dopustit, je každý den mnoho. Daly by se rozdělit do tří základních skupin: provinění vůči sobě, vůči druhým lidem a vůči Bohu. Navzájem se prolínají a ovlivňují vztahy. Každé provinění proti bližnímu je zároveň i proviněním proti Bohu.

Člověka, který učiní „něco špatného“, potom tíží svědomí, necítí se dobře. Pro křesťana je základní normou chování Desatero Božích přikázání. Ježíš Desatero shrnul do dvojpríkázání lásky – zlatého pravidla v evangeliu podle Matouše, kapitole 22, 37-40: „Mistře, které přikázání je v Zákoně největší? On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázání spočívá celý Zákon i Proroci.“

Před lidmi se dají hříchy schovat, ale před Bohem nikoli. Bůh vidí do lidských srdcí. „Já Hospodin zpytuji srdce a zkoumám ledví (...)“ (Jr 17,10).

V Ježíši přišla k lidem Boží láska. „Kristus se stal naším bratrem, aby nám pomohl, ...zplnomocnil našeho bratra, aby se nám stal Kristem.“⁵⁶

⁵⁴ Bonhoeffer, s. 77

⁵⁵ Tamtéž, s. 78,79

⁵⁶ Tamtéž, s. 78

Místo Kristu lze svá provinění svěřit bratru. To může být těžké, protože studu a pokoření se každý raději chce vyhnout. Člověk rovněž ztrácí svou pracně vybudovanou tvář – stává se někým jiným... Ježíš ale na sebe vzal potupnou smrt, On se pokoření nevyhýbal.⁵⁷

Toto může být pomocí při rozmýšlení, zda se svěřit bratru s proviněním. Je možné jít za farářem nebo za někým důvěryhodným ze sboru. Zpovědník musí samozřejmě zachovat tajemství jemu svěřené. V evangelické církvi, jak jsem již uvedla, to není nutností, ale milostí, darem. Někomu stačí společné vyznání vin, ale ten, kdo to považuje za nedostatečné, může své viny sdělit bratru. Konkrétní provinění se rovněž vyznávají v osobní modlitbě Bohu. Také v modlitbě Otčenáš je prosba k Pánu Bohu, aby „odpustil naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům“ (Mt 6,12).

Vyznat své hříchy Pánu může být snadnější, než je vyznat bratru. Když se viny svěří pouze Bohu, může se stát, že člověk odpustí sám sobě a nežije z pravého odpuštění hříchů. „Kdo nám s jistotou řekne, že si hříchy neodpouštíme sami, ale že je odpouští živý Bůh? Tuto jistotu v nás vytváří Bůh prostřednictvím bratra. Ten kdo vyzná hřích bratrovi, ...není sám se sebou, ale v druhém zakouší Boží přítomnost.“⁵⁸

Bonhoeffer varuje před dvěma nebezpečími: Zaprvé není dobré, když je zpovědníkem pro všechny členy sboru pouze jeden bratr, může tak snadno dojít k jeho přetížení či vyhoření. A zadruhé, ten, kdo se zpovídá, se musí vyvarovat toho, aby se zpověď pro něj stala zbožným skutkem! Zpověď se má přijmout jako nabídka Boží milosti a odpuštění. Zpověď je přípravou na společnou Večeři Páně.⁵⁹

8.2. Večeře Páně – po vzoru prvních učedníků

V evangeliu podle Matouše, Marka, Lukáše a v 1. listu Korintským je zaznamenána Ježíšova poslední večeře s učedníky. Ježíš při ní podává chléb a kalich učedníkům, aby vzali, jedli a pili. Na závěr říká: „Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví, to čiňte, kdykoli budete pít, na mou památku“ (1 K 11,25).

Tyto zprávy jsou pro křesťany výzvou k opakování. Text v 1. Korintským 11,23-25 se stal „slovy ustanovení“, která provází každou Večeři Páně.

Biblická svědectví neuvádějí, že by Ježíš pil z kalicha a jedl chléb jako učedníci, ale vše, co měl, rozdál spolustolovníkům. Chléb a víno učedníci přijali jako dar a v dnešní době má být také jako dar přijímán. Ježíš neslavil poslední večeři sám, ale ve společenství svých učedníků. Hospodin zaslíbil

⁵⁷ Tamtéž, s. 79,80

⁵⁸ Bonhoeffer, s. 81

⁵⁹ Tamtéž, s. 85

v 34. kapitole knihy Exodus, že s lidem uzavře smlouvu. Ve Starém zákoně se můžeme dočíst, kolikrát izraelský národ smlouvu porušil. Nová smlouva, která se nám otevřela smrtí Ježíše, je definitivní. Boží lid nevzniká na základě příbuzenství nebo názorové shody, ale zakládá ho boží věrnost. „Ta se promítá i do věrnosti bratra bratru a sestry sestře... Při každé Večeři Páně nám Bůh znovu potvrzuje, že s námi uzavřel smlouvu, nelze existovat mimo vzájemné společenství.⁶⁰

„Když byl u stolu v jeho domě, stolovalo s Ježíšem a jeho učedníky mnoho celníků a jiných hříšníků (...) když to viděli farizejové, říkali jeho učedníkům: ‚Jak to, že jí s celníky a hříšníky?‘ Ježíš to uslyšel a řekl jim: ‚Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky‘ “ (Mk 2,15-17).

Takový je Boží plán s hříšným člověkem – má být přijat k Božímu stolu, do Jeho království.⁶¹

Ježíš se po svém vzkříšení setkal se svými učedníky také u stolu. Tehdy byli hříšníci sami učedníci, protože Ježíše v důležité chvíli opustili a pochybovali o jeho vzkříšení. V 21. kapitole Janova evangelia se lze dočíst, že Ježíš s nimi seděl u stolu a podával jim pokrm na znamení toho, že jim odpouští a znovu je přijímá do společenství.⁶²

Večeře Páně je předobraz hostiny v Božím království, „otevřené k univerzální budoucnosti božího díla v Kristu.“⁶³

8.3. Večeře Páně v evangelickém sboru

Ve vinohradském farním sboru se Večeře Páně vysluhuje třetí neděli v měsíci, není-li již v tom měsíci církevní svátek.

Pořad bohoslužeb, při kterých se vysluhuje Večeře Páně, nemusí být pokaždé stejný. Mnohem podstatnější je, co pro každého zúčastněného, osobně znamená přijímání chleba a vína.

Je nezbytné, aby součástí bohoslužeb byla modlitba, společné vyznání hříchů a smíření. Někdy může být zařazeno „pozdravení pokoje“ na znamení vzájemného odpuštění a jednoty. Pozdrav – vyřčení slov „Pokoj tobě!“ a podání ruky sousedům v kostele dosvědčuje, že proti sobě navzájem nic nemají a staré křivdy si již nechťejí připomínat. Je třeba odložit veškerý hněv, závist, pomluvy a konflikty, jinak nelze přistupovat k Večeři Páně.

„Přinášíš-li tedy svůj dar na oltář a tam se rozpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem, potom teprve přijď a přines svůj dar“ (Mt 5,23-24).

⁶⁰ Viz Filipi, s. 22 - 25

⁶¹ Tamtéž, s. 29

⁶² Viz Filipi, s. 30

⁶³ Tamtéž, s. 6

Evangelíci věří, že vzkříšený Kristus je při této slavnosti přítomen. „Jeho přítomnost si můžeme představit tak, že Ježíš je při vysluhování uprostřed nás.... Jeho láska a odpuštění vstupuje do našeho života spolu s chlebem a vínem, které jíme a pijeme.“⁶⁴

K Večeři Páně přistupují ti, kteří byli pokřtěni v evangelické nebo i jiné církvi. Děti mohou být též přítomny, nepřijímají však chléb a víno, ale farář jim požehná.

Večeře Páně vyžaduje naši duchovní aktivitu, způsobilost, ale i fyzickou stránku. Pokud chceme přijímat tento dar, musíme „vstát z lavice a jít dopředu do kruhu“ – mezi ostatní, (nemůžeme si vybírat, s kým budeme v kruhu). Tímto způsobem odpovídáme na zvěst evangelia, vnímáme ji sluchem i myslí a před zraky všech přítomných. Zadruhé – tím, že přijímáme společně s ostatními chléb a víno, stvořené věci, vstupujeme do společenství služby – materiální i zcela konkrétní.⁶⁵

Ten, kdo není smířen se svým bratrem, ten, kdo není ochoten pomáhat slabším anebo ten, který má v srdci hněv vůči někomu, by udělal lépe, kdyby k Večeři Páně nepřistupoval. V tomto případě je mu to na škodu.

„Avšak ti, kdo se sami sobě pro svůj hřích přestali líbit, kdo touží odpuštění přijmout a z přijatého rozdávat, kdo přijímají..., i nepříjemného člověka za svého bratra či sestru, ti ať v lavici nezůstávají. Neboť právě pro ně je stůl Páně připraven a pozvání vyřízeno, aby neklesli na dlouhé cestě služby a pod přílišným břemenem svého hřichu.“⁶⁶

Od stolu Páně bychom měli odcházet s čistým srdcem a vírou, že nám Bůh odpustil, a nadějí, že jednou budeme společně stolovat v Božím království.

9. Závěr

V úvodu jsem položila otázku, jestli se může farní sbor stát společenstvím, kde je přítomna vzájemná služba a láska, přestože jsou v něm konflikty, a jakým způsobem toho lze dosáhnout.

Vinohradský sbor je živé společenství s aktivními lidmi. Je to obecnství Božího lidu, které se žije tady a teď, bylo tady již dříve a bude tady i později. Lidé jsou nedokonalí a mají své ideální představy o sboru, o druhých i o sobě.

Členové sboru by si měli umět navzájem naslouchat, vědět, co druhý potřebuje. Měli by si pomáhat v konkrétních věcech a „nést břemena jedni druhým“.

⁶⁴ Gruber, s. 40

⁶⁵ Viz Filipi, s. 108-109

⁶⁶ Tamtéž s. 122

Neshody jsou a budou součástí sborového života. Problém není v tom, že existují, ale jakým způsobem se řeší. Jediným správným řešením je spolupráce, to znamená dohoda, domluva, tolerance. Je třeba také myslet na to, když se něco mluví nebo dělá, zda je to pro dobro sboru či nikoli.

Apoštol Pavel napsal v 1. století křesťanům do Efezu: „budte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám“ (Ef 4,32). To platí pro křesťany i v 21. století.

Farní sbor se může stát společenstvím služby a lásky, pokud se jeho členové budou o to snažit, v modlitbách se obracet k Pánu Bohu a uznají, že vše se děje podle Jeho představ a ne podle lidských.

Seznam literatury

- Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*,
ekumenický překlad. Podle ekumenického překladu z r. 1985.
Ekumenická rada církví, 1988.
- Bonhoeffer Dietrich – *Život v obecnství*. Přel. (z něm.) P. Štíčka.
1. vyd., Praha: Návrat domů, 2006, s. 86. ISBN 80-7255-134-5
- Filipi Pavel – *Hostina chudých*.
1. vyd., Praha: Kalich, 1991, s. 158. ISBN 80-7017-336-X
- Gilliéron Bernard – *Církev právě zrozená (kapitoly ze života prvních křesťanů)*.
Přel. (z franc.) A. Kozlíková, V. Syrovátka.
1. vyd., Třebenice: Mlýn, 1996, s. 98. ISBN 80-9015589-6-X
- Gruber Jiří – *Pojď a přesvědč se*. In: Pozvání k víře.
Poř. vyd. neuvedeno, Praha: ČCE, 2007, s. 65. ISBN 978-80-7017-059-5
- Kolektiv autorů – *Farnost na přelomu století (Teologická reflexe)*.
1. vyd., Svitavy: Trinitas, 2000, s. 97. ISBN 80-86036-47-2
- Kolektiv autorů – *Bůh – můj bližní (Evangelický katechismus v 25 obrazech)*
Přel. (z franc.) M. Fér.
Poř. vyd. neuvedeno, Třebenice: Mlýn, 1998, s. 115.
ISBN 978-80-86498-25-6
- Křivohlavý Jaro – *Konflikty mezi lidmi*.
2. vyd., Praha: Portál, 2002, s. 189. ISBN 80-7178-642-X
- Křivohlavý Jaro – *Pastorální péče*.
Poř. vyd. neuvedeno, Praha: Oliva, 2000, s. 177. ISBN 80-85942-9
- Martinek Michael a kol. – *Praktická teologie pro sociální pracovníky*.
Poř. vyd. neuvedeno, Praha: Jabok, 2008, s. 175. ISBN 978-80-904137-2-6
- Rada Miroslav – *Cyklus obrazů pro vinohradský sbor*
ČCE. Praha: Vinohradský farní sbor ČCE, 2000. ISBN 80-538-5319-8
- Filipi Pavel – Presbyter. *Český bratr*. 2010, roč. 86, č. 4, s 7-8

Přílohy

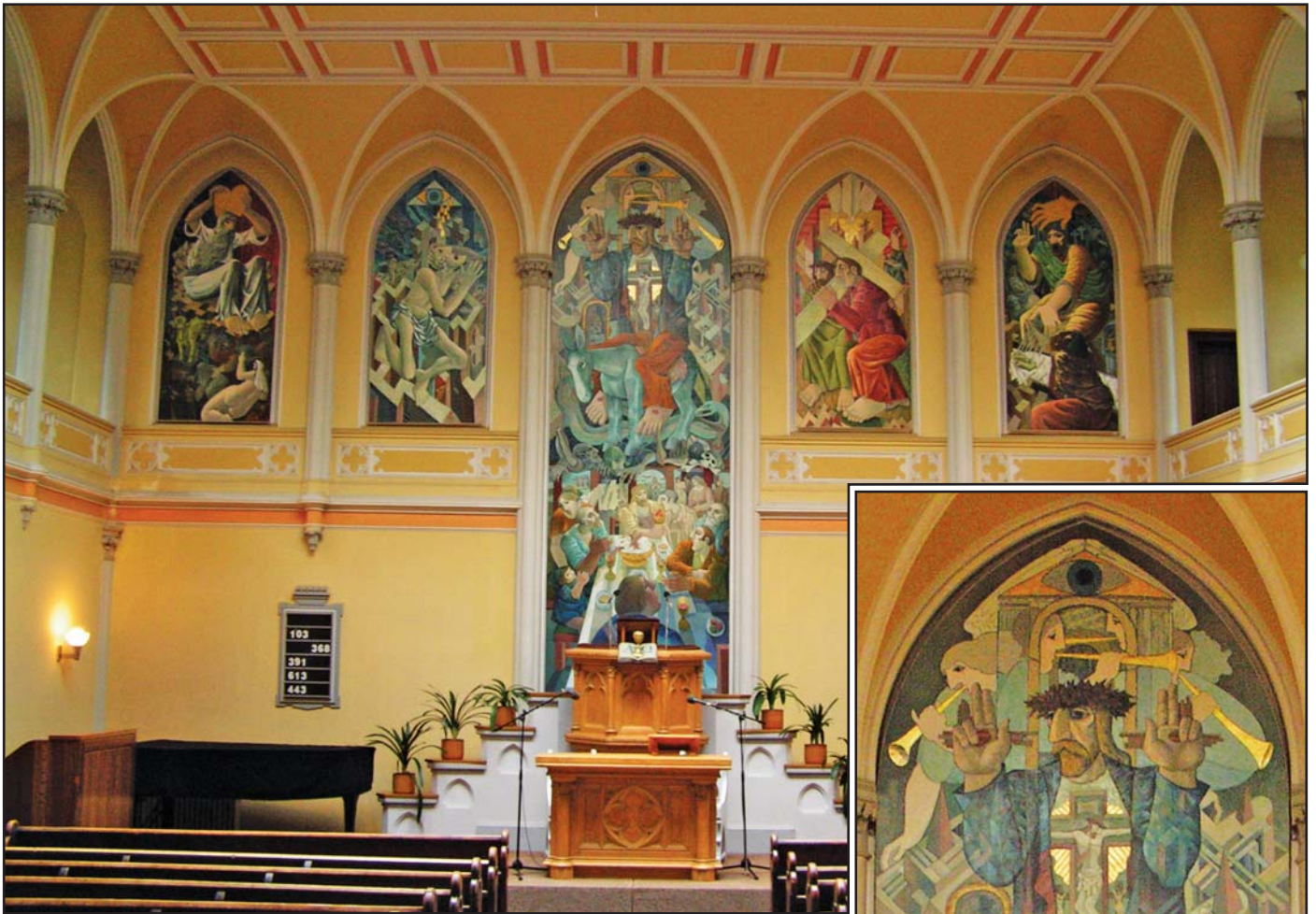
Příloha č. 1: Fotografie obrazů ve vinohradském farním sboru, (vlastní foto).

Příloha č. 2: Církevní zřízení – Preambule

www.e-cirkev.cz/rubrika/110-Cirkev-zakladni-dokument/index.htm

Příloha č. 3: Řád diakonické práce ČCE

www.e-cirkev.cz/rubrika/41-Cirkev-Cirkevni-rady-a-zrizeni/index.htm

Cyklus obrazů
od Miroslava Rady
pro farní sbor
ČCE - Praha Vinohrady

„Jedni druhým
břemena neste“

„Druhý příchod“

PREAMBULE

Českobratrská církev evangelická, stručně zvaná Evangelická církev, vyznává víru v Boha Otce, Syna a Ducha svatého, která ji spojuje s křesťany všech vyznání a všech dob.

Vyjadřuje svou naději, že spolu s ostatními křesťany má účast na jedné obecné Kristově církvi, díle Ducha svatého.

Evangelická církev se hlásí do společenství reformačních církví obnovených a stále se obnovujících Božím slovem. Navazuje na tradice České reformace, na hnutí husitské, církev podobojí i Jednotu bratrskou, na církve evangelické augsburského i helvetského vyznání, povolené v našich zemích tolerančním patentem v roce 1781 a sloučené svobodným rozhodnutím zástupců všech sborů na generálním sněmu r. 1918 v církev jedinou, která přijala jméno Českobratrská církev evangelická.

V poslušnosti a svobodě víry se učí ze starokřesťanských vyznání víry Apoštolského, Nicejskokaňhradského a tzv. Athanasiova, i z konfesí reformačních, čtyř článků pražských, vyznání Jednoty českých bratří podle vydání J.A.Komenského z r. 1662, Českého vyznání, vyznání Augsburgského a Druhého vyznání helvetského.

Svou touhu po obnovení viditelné jednoty Kristovy církve vyjadřuje v přímlyvných modlitbách a v účasti na ekumenických snahách. Přihlíží k výsledkům ekumenických rozhovorů, zvláště k dokumentu Komise pro víru a řád o křtu, večeři Páně a ordinaci a k Leuenberské konkordii, pod kterou připojila svůj podpis.

Za jediné pravidlo víry a života uznává Boží slovo dosvědčené v Písmech Starého a Nového zákona, jejichž středem je Boží zjevení v Ježíši Kristu. Je přesvědčena, že posláním církve a jejích údů jest oslavovat Boha slovem i celým životem, zejména zvěstovat evangelium o spasení v Ježíši Kristu každé generaci a všem bez rozdílu, vysluhovat svátosti podle Kristova ustanovení, společnou prací horlivě usilovat o vždy plnější poznávání pravdy Boží, tvořit obecenství víry, lásky a naděje ve vzájemné službě a pomoci i v řádu a kázni podle Písem a přijímat odpovědnost za věci veřejné.

V odpovědnosti za celé stvoření slouží dílu Božího království jehož plnost s nadějí vyhlíží. Evangelická církev přijímá zásadu všeobecného kněžství lidu Kristova, podle níž je poslání církve svěřeno všem pokřtěným a uskutečňuje se podle různých obdarování, jež společenství církve rozpoznává. Podle této zásady pověřuje ke konkrétním službám.

Evangelická církev se spravuje podle zásad presbyterně synodních.

HLAVA I. OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1. Členství v církvi

1. Členy českobratrské církve evangelické, stručně zvané Evangelická církev (dále zvané církev), jsou všichni, kdo v ní byli pokřtěni nebo podle jejího řádu do ní přijati. Členství v církvi se pozbývá vystoupením nebo vyloučením.
2. Členství v církvi může být staršovstvem propůjčeno i křesťanům jiného vyznání.
3. K církvi se mohou na základě svobodného rozhodnutí svou správou přičlenit též jiné evangelické sbory. O přijetí rozhoduje a podmínky přičlenění stanovuje synod.

§ 2. Práva a povinnosti členů církve

1. Církev poskytuje svým členům duchovenskou a pastýřskou péči, církevní služebnosti a účast na správě církve.

2. Od svých členů žádá, aby pilně četli Písmo svaté, aby setrvali v bratrském obecenství života kolem Slova Božího a svátostí, vychovávali spolu s církví své děti ve víře, společně oslavovali Boha, osvědčovali svou víru životem podle evangelia, v lásce sloužili svým bližním a nesli odpovědnost za zajištění hmotných potřeb církve.
3. Hlasovací právo mají členové, kteří plní své povinnosti v církvi a jsou starší 18 let.
4. Hlasovací právo nemají ti členové, kterým bylo právoplatně odňato.

§ 3. Ordinování členové církve

1. Církev pověřuje ordinací některé své členy, muže i ženy, aby se s využitím svých obdarování a s podporou celého společenství soustředěně věnovali službě kázání Božího slova a Kristových svátostí.
2. Ordinance stvrzuje, že společenství církve u ordinovaného rozpoznalo potřebná obdarování a přimlouvá se za jejich zachování a rozhojnění. Ordinovaný při ordinaci vyznává, že přijímá pověření jako povolání od Pána církve.
3. Ordinační musí předcházet odborná příprava, úspěšné složení předepsaných zkoušek, povolání ke konkrétní službě slova a svátostí v církvi a vyjádření souhlasu s učením a řády církve stvrzené vlastnoručním podpisem. Je-li ordinovaný církví povolán na jiné místo nebo k jinému druhu služby, nedochází k nové ordinaci.
4. Ordinance se uděluje ke službě kazatelů a ordinovaných presbyterů.
 - a. Kazatelé jsou povoláváni ke službě podle § 12 CZ. Přestanou-li vykonávat kazatelské povolání a přejí-li si zachovat způsobilost k ordinované službě, musejí o to požádat synodní radu.
 - b. Členové staršovstev jsou povoláváni ke službě ordinovaných presbyterů na základě rozhodnutí staršovstva, jehož členy jsou, doporučí-li jejich povolání příslušný seniorátní výbor. Přestanou-li být členy staršovstva a přejí-li si zachovat způsobilost k ordinované službě, musejí o to požádat synodní radu.
 - c. Kazatelé a ordinovaní presbyteri, kteří ztratili způsobilost k ordinované službě a jimž nebyla rozhodnutím synodní rady zachována, nemohou dále vykonávat ordinovanou službu v církvi ani k ní nemohou být povoláváni.
5. Ordinování členové církve mohou samostatně připravovat a vést bohoslužby v církevních sborech, jsou-li k tomu povoláni správním orgánem příslušného sboru.
6. Ordinování členové církve jsou povinni zachovávat mlčenlivost o věcech, které jim byly důvěrně svěřeny.
7. O ordinaci k jiným druhům služby může rozhodnout synod na návrh synodní rady.
8. Českobratrská církev evangelická uznává ordinaci udělenou členům církví sdružených ve Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE).

§ 4. Církevní sbory

1. Církev je zřízena a spravuje se podle zásad presbyterně-synodních ve třech stupních:
 - a. základní jednotkou je farní sbor (stručně sbor);
 - b. širší jednotkou je seniorátní sbor (stručně seniorát);
 - c. nejširší jednotkou je povšechný sbor, celá církev.

Sbory všech tří stupňů mají právní subjektivitu.

2. Církevní sbory mají právo i povinnost konat bohoslužebná i správní shromáždění, povolávat kazatele, pečovat o křesťanský život i o duchovní a všeobecné vzdělání členů a pracovníků církve, konat dílo křesťanské lásky, volit církevní orgány,

ustanovovat zaměstnance, usnášet se na sborových rádech, vybírat k úhradě svých potřeb od svých členů příspěvky a konat sbírky, nabývat movité i nemovité jmění a spravovat je.

3. Farní sbory a senioráty zřizuje, slučuje nebo ruší synod.
4. Změny sídel farních sborů a změny jejich hranic v rámci seniorátu schvaluje konvent.
5. Každý sbor hospodaří samostatně a neručí za závazky jiných sborů ani ostatní sbory neručí za jeho vlastní závazky.

§ 5. Zvláštní zařízení církevní služby

1. Církev koná své dílo též prostřednictvím různých zařízení církevní služby, určených zejména k účelům vzájemné dobrovolné podpory sborů, výchovy a vzdělávání, křesťanské a sociální služby, pastorační služby ve zdravotnických zařízeních, duchovní služby v armádě, ve věznicích apod.
 - a. Diakonii, která je se svými organizačními složkami součástí církve, zakládá, přiznává jí právní subjektivitu a ruší ji pouze synod;
 - b. Jeronymovu jednotu a zařízení hospodářského charakteru může zakládat, přiznávat jim právní subjektivitu a rušit je pouze synod;
 - c. Další zařízení církevní služby (církevní školy, církevní střediska apod.), mohou zakládat, přiznávat jim právní subjektivitu a rušit je správní orgány povšechného sboru a seniorátů. Na základě rozhodnutí sborového shromáždění a souhlasu seniorátního výboru mohou tato zařízení zakládat, přiznávat jim právní subjektivitu a rušit je také staršovstva farních sborů.
2. Zařízení mají své statuty, které vyjadřují i vztah k příslušnému sboru a podléhají schválení zřizujícím sborem. V rámci statutu se mohou tato zařízení věcně i místně členit a přiznávat jednotlivým složkám rozsah oprávnění.
3. Zařízení s právní subjektivitou hospodaří samostatně a neručí za závazky jiných zařízení či sborů, ani ostatní zařízení či sbory neručí za jeho vlastní závazky.
4. Tato zařízení podléhají doзору zřizovatele, který schvaluje příslušné shromáždění.
5. Statut zařízení obsahuje ustanovení o způsobu jeho založení, o jeho představenstvu, případně o zřízení dozorčí rady a o způsobu vykonávání doзору příslušným správním orgánem. Statut obsahuje ustanovení o tom, že řídicí orgán, příp. dozorčí radu volí i odvolává příslušné shromáždění.
6. Statutární orgán zařízení je určen jeho statutem.

§ 6. Vedení a správa církve

1. Vedení a správa každého církevního sboru přísluší jeho církevním orgánům v širším slova smyslu, kterými jsou:
 - a. shromáždění;
 - b. správní orgán;
 - c. představitelé sboru.
2. Shromáždění a správní orgány se scházejí k řádným zasedáním v pravidelných obdobích. Mimořádné zasedání musí být svoláno, požádá-li o to aspoň třetina jeho členů. K právoplatnému jednání a usnášení je třeba přítomnosti nadpoloviční většiny členů a nadpoloviční většiny přítomných, pokud není církevním zřízením nebo řády ustanoveno jinak.
3. Shromáždění (shromáždění farního sboru čili sborové shromáždění, shromáždění seniorátního sboru čili konvent, shromáždění povšechného sboru čili synod) je

základním a řídicím orgánem příslušného sboru. Volí členy správních orgánů, usnáší se na zásadních směrnících pro jejich práci a kontroluje jejich činnost.

4. Správní orgán (staršovstvo, seniorátní výbor, synodní rada) vykonává správu příslušného sboru v mezích stanovených církevním zřízením a řádem o správě církve a podle směrnic, na nichž se usneslo shromáždění. V oblasti své působnosti zejména dohlíží na učení, vyznávání, řád a kázeň a dbá, aby zřízení a řády církve byly zachovávány a povinnosti sborů i členů plněny. Vede též hospodaření sboru.
5. Představitelé sboru (kazatel a kurátor, senior a seniorátní kurátor, synodní senior a synodní kurátor) vykonávají úkol zvěstovatelský, vyznavačský, strážný a pastýřský; dozírají, aby bylo jednání i usnášení církevních orgánů ve shodě s církevním zřízením a příslušnými řády a aby se plnila usnesení církevních orgánů; odpovídají za činnost sborových orgánů, podepisují společně jménem sboru právní a jiné důležité listiny a zastupují sbor navenek. Volbou ve správním orgánu je jeden z nich zvolen jeho předsedou, druhý se bez volby stane místopředsedou.

§ 7. Volby, ztráta způsobilosti k volbě a ztráta úřadu

1. Církevní orgány a poslanci do shromáždění se povolávají tajnou volbou nebo aklamací.
2. Není-li dále stanoveno jinak, je zvolen ten, kdo dosáhl nadpoloviční většiny platných hlasů. Nedosáhne-li se potřebné většiny, koná se užší volba. Při rovnosti hlasů rozhodne los.
3. Volitelní jsou členové příslušného sboru, kteří mají hlasovací právo, dosáhli pro volbu požadovaného věku a splnili ostatní podmínky požadované církevním zřízením a řády.
4. Ztráta způsobilosti k volbě má za následek ztrátu úřadu samého, pokud není v církevním zřízením stanoveno jinak.
5. Pozbude-li člen církve úřadu staršího nebo kazatele, ztrácí úřady, do kterých byl jako starší nebo kazatel zvolen.

§ 8. Shromáždění

1. Každé shromáždění musí být ohlášeno ve sborech, jichž se týká, nebo jeho členové musí být k němu písemně pozváni.
2. Shromáždění svolává k řádným i mimořádným zasedáním správní orgán jím zvolený, a není-li ho, nebo neplní-li svou povinnost, svolá je nadřízený správní orgán, v případě synodu jeho předsednictvo.
3. Zasedání jsou veřejná, mohou však být prohlášena za neveřejná.

§ 9. Správní orgány

1. Správní orgány svolává k řádným i mimořádným zasedáním jejich předseda. Zasedání jsou neveřejná.
2. Správní orgány volí zpravidla ze svých členů funkcionáře k výkonu stálých prací a rozdělují práci a úkoly mezi své členy i mezi jiné členy sborů, jež spravují.
3. Členové i náhradníci správních orgánů jsou kromě členů virilních voleni na šest let. Úřad vykonávají, pokud nová volba na jejich místo nenabude platnosti.
4. Uprázdní-li se místo člena synodní rady nebo seniorátního výboru předčasně, nastupuje na uvolněné místo náhradník, který zastává funkci do nejbližšího shromáždění, jež provede doplňovací volbu. Když se místo staršího uprázdní (úmrťm

či jinak), nastoupí za něho náhradník, a to do konce funkčního období staršího, jehož nahrazuje.

5. Členové seniorátního výboru a členové synodní rady mohou být voleni do téže funkce nebo do funkce nižší na dvě funkční období po sobě jdoucí. Na třetí navazující období může být kandidát zvolen do téže funkce nebo nižší pouze tehdy, obdrží-li alespoň dvě třetiny platných hlasů. Volba na čtvrté navazující období je vyloučena.

§ 10. Náhradní správní orgány

1. Stane-li se správní orgán církevního sboru nezpůsobilým k usnášení nebo zanedbává-li trvale své povinnosti ke škodě sboru, zastaví nadřízený správní orgán na nezbytně nutnou dobu jeho činnost a zřídí správní komisi. Může též správní orgán rozpustit a zařídít novou volbu. Odvolání proti těmto opatřením nemají odkladný účinek.

§ 11. Poslanci do shromáždění

1. Shromáždění, s výjimkou sborového, volí ze starších a kazatelů poslance a jejich náhradníky, které vysílá jako plnoprávné členy do nadřízených shromáždění. Členy shromáždění jsou též poslanci virilní.
2. Poslanci jsou vázáni pravidlem slova Božího. Jsou povinni tlumočit usnesení shromáždění, které je vyslalo, avšak při jednání a hlasování nejsou těmito stanovisky vázáni.
3. Poslanci úřad vykonávají tak dlouho, dokud volba nového poslance na jejich místo nenabude platnosti.

§ 12. Kazatelé

1. Kazateli jsou faráři, případně jáhnové - členové církve odborně bohoslovecky vzdělaní, kteří prošli povinnou přípravou, zavázali se reversem, že budou věrně konat svou službu, získali osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře nebo jáhna v církvi, byli řádně zvoleni v některém církevním sboru a byli ordinováni.
2. Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře nebo jáhna v církvi uděluje synodní rada podle Řádu pro kazatele.
3. Absolventi odborného bohosloveckého vzdělání magisterského stupně se na službu faráře povinně připravují jako vikáři. Vikariát trvá zásadně jeden rok a je ukončen rozhodnutím o způsobilosti absolventa k ordinované službě faráře v církvi.
4. Absolventi odborného bohosloveckého vzdělání nižšího stupně se na službu jáhna povinně připravují v jáhenské praxi. Jáhenská praxe trvá zásadně jeden rok a je ukončena rozhodnutím o způsobilosti absolventa k ordinované službě jáhna v církvi.
5. Všichni ordinovaní kazatelé jsou si rovni v mezích ustanovených církevním zřízením a řády a vykonávají svůj úřad jménem a z pověření celé církve.
6. Povinnosti kazatele jsou určeny povolací listinou sboru, který jej zvolil. Kazatel zvolený v některém sboru je zaměstnancem církve, tj. povšechného sboru.
7. Kazatel farního sboru je volen sborovým shromážděním na návrh staršovstva po schválení synodní radou. Kazatelé seniorátního sboru jsou voleni konventem na návrh seniorátního výboru po schválení synodní radou. Kazatelé povšechného sboru jsou voleni synodem na základě vlastní žádosti a doporučení synodní rady.
8. Dva nebo více sborů se mohou dohodnout na volbě společného kazatele.
9. Pokud uplynula doba určitá, na kterou byl kazatel povolán ke službě ve sboru, je možno přistoupit k opakované volbě. Není-li kazatel v opakované volbě znovu zvolen

nebo nedojde-li k opakované volbě, zaniká povolání kazatele ke službě v příslušném sboru nejpozději 6 měsíců od konce doby, na niž byl kazatel zvolen.

10. Kazateli může být synodní radou dána výpověď ze zaměstnaneckého poměru v církvi pouze z některého z níže uvedených důvodů, který musí být ve výpovědi výslovně uveden:
 - a. skončí-li jeho povolání určitým sborem;
 - b. je-li zrušeno kazatelské místo, které dosud zastával;
 - c. žádá-li to svým nálezem pastýřská rada.
11. Výpověď podle bodů a) a b) je možno dát pouze v případě, že kazatel nebyl zvolen žádným jiným sborem a církev nemá možnost ho jinde zaměstnat.

§ 13. Pastorační pracovníci

1. Pastorační pracovníci jsou zaměstnanci církve pověřeni k duchovenské činnosti spočívající:
 - a. v organizaci a provádění křesťansky zaměřené sociální a pastorační péče a služby,
 - b. ve vykonávání pomocných činností v rámci církevního sboru pod vedením faráře,
 - c. ve vykonávání pomocných činností v nemocnicích, věznicích a dalších zařízeních pod vedením faráře.
2. Zaměstnanecký poměr s pastoračními pracovníky uzavírá a rozvazuje jménem církve synodní rada.
3. Synodní rada určí na návrh příslušného správního orgánu církevní sbor, v němž bude pastorační pracovník vykonávat své pověření pod vedením určeného faráře.

§ 14. Předčitatelé kázání

1. Předčitatelé kázání slouží sboru přednesem kázání, která připravili ordinovaní členové církve. Ke službě předčitatelů povolává v odůvodněných případech staršovstvo sboru ty členy sboru, kteří jsou k tomu způsobilí.

§ 15. Pastýřská služba a kázeň

1. K nápravě toho, co zřejmě narušuje vztahy ve sborech a co je v životě, činnosti a vyznání církevních pracovníků porušeno, slouží pastýřská služba.
2. Pastýřskou službu členům místního sboru vykonává staršovstvo spolu s kazatelem.
3. Pastýřská služba a kázeň mezi staršími, kazateli a dalšími pracovníky církve je uložena nezávislým pastýřským radám. K tomuto úkolu zřizuje konvent tří nebo pětičlennou seniorátní pastýřskou radu, synod pětičlennou církevní pastýřskou radu se stejnými počty náhradníků.

§ 16. Hospodaření sborů

1. Každý sbor hospodáří samostatně podle rozpočtu. Dbá přitom hospodárnosti, obecně platných právních předpisů, církevních řádů a pokynů nadřízených správních orgánů a shromáždění.
2. Revizory hospodaření a jejich náhradníky volí shromáždění příslušného sboru.
3. Jmění shromážděného na určité účely smí být použito pro jiný účel jen se svolením nadřízeného správního orgánu.

5. Sborny mohou mít vedle dobrovolných pracovníků křesťanské služby také placené sborové pracovníky, příp. diakony a diakonky.
6. Odpovědnost za institucionální diakonickou práci nese povšechný sbor. Tuto odpovědnost vyjádřil rozhodnutím o zřízení Diakonie ČCE, jíž svěřil práva a odpovědnost dle Oddílu III. tohoto řádu.

Čl. 4. Diakoni a diakonky

1. Členy ČCE, příp. členy jiných evangelických církví, jimž bylo dle Řádu členství ČCE členství v ČCE propůjčeno, kteří se rozhodnou přijmout službu potřebným za své hlavní životní povolání, může církev (po projednání s jejich vedením) k této práci pověřit. Tím se stávají diakony a diakonkami ČCE.
2. Způsob výběru diaconů (diakonek), jejich odbornou a teologickou přípravu v rámci "diakonátu", obsah závěrečné zkoušky, na jejímž základě bude synodní radou rozhodnuto o udělení pověření, a podmínky jejich pověřování určí synod.
3. Před vydáním pověřovacího dekretu podepíše uchazeč diakonský revers, tohoto znění:

Budu-li povolán/a jako diakon / ka Českobratrské církve evangelické v jejím sboru nebo v její Diakonii, zavazuji se, že:

- a. *Svou službou i svědectvím vlastního života budu stvrzovat evangelium Ježíše Krista i dar víry, která se cele spoléhá na Boží milost.*
- b. *Budu svědomitě, rádně a včas plnit povinnosti, které jsou dohodnuty v povolací listině, stanoveny církevními řády a uloženy nadřízenými orgány mé služby.*
- c. *Budu se stále vzdělávat, především v oboru své diakonské služby.*
- d. *Budu se zdržovat činností, které nejsou v souladu se službou v církvi a v její Diakonii nebo které by mne zdržovaly či rušily v plnění povinností s diakonskou službou spojených.*
- e. *Vystříhám se všeho, co by narušovalo společenství a řád Českobratrské církve evangelické.*

Tento závazek činím v důvěře v Boží pomoc a potvrzuji jej vlastním podpisem.

4. Pověření ke službě diakona se provádí při bohoslužebném shromáždění církve. Všichni pověření jsou představeni při nejbližším zasedání synodu.
5. Evidenci pověřených diaconů a diakonek vede Ústřední církevní kancelář.
6. Péčí o diakony a diakonky a jejich vzdělání je pověřena Diakonie ČCE.

Oddíl II. Křesťanská služba

Čl. 5. Práce křesťanské služby

1. Křesťanská služba je součástí sborové práce a organizačně ji zajišťuje správní orgán sboru, který k této službě pověřuje pracovníky. Koordinaci služby mohou sbory svěřovat svým poradním odborům křesťanské služby.

2. Pokud při větším rozsahu křesťanské služby nebo s ohledem na místní podmínky zřídí pro ni farní nebo seniorátní sbor své zvláštní zařízení, řídí se sbor při organizaci takto vzniklých středisek přiměřeně příslušnými ustanoveními o střediscích Diakonie ČCE.

Čl. 6. Materiální zajištění křesťanské služby

1. Náklady na svou křesťanskou službu hradí plně příslušný sbor. Sbor hradí náklady v rámci sborového hospodaření. Sbor podle potřeby vyhlašuje na tento účel sbírky a organizuje získávání darů.
2. Sbor může ve zdůvodněných případech požádat o pomoc z církevních prostředků.
3. Sbory se mohou ucházet o pomoc z veřejných prostředků.

Čl. 7. Odborná pomoc

1. Odbornou pomoc farním sborům zajišťují především seniorátní a celocírkevní poradní odbory křesťanské služby. Tyto odbory organizují různá setkání, kurzy, vzdělávání, vydávání pomůcek a pod.
2. Odbornou pomoc poskytuje na smluvním základě též Diakonie ČCE.

Oddíl III. Diakonie ČCE

Čl. 8. Základní ustanovení

1. Na základě pověření 25. synodu ČCE v r. 1987 byla Diakonie ČCE zřízena usnesením synodní rady ČCE (dále jen "synodní rada") ze dne 10. 5. 1989 dnem 1. června 1989.
2. Sídlem Diakonie ČCE je Praha. Územní působnost Diakonie ČCE mimo její sídlo není omezena.
3. Na práci Diakonie ČCE se mohou podílet i další církve, církevní složky a jednotlivci.
4. Diakonie ČCE a její organizační jednotky - střediska jsou součástí ČCE. Jako samostatná "zvláštní zařízení církevní služby" (viz § 5 Církevního zřízení [§ 4 Církevního zřízení]) mají Diakonie ČCE a její střediska právní subjektivitu odvozenou od právní subjektivity ČCE a jsou církevními právníckými osobami. V právních vztazích vystupují svým jménem a v mezích tohoto řádu mohou nabývat práv a zavazovat se.
5. Diakonie ČCE a její střediska hospodaří samostatně. Diakonie ČCE a její střediska jako zvláštní zařízení církevní služby neručí za závazky církevních sborů či jiných církevních zařízení. Církev, její sbory či jiná církevní zařízení neručí za závazky Diakonie ČCE nebo jejích středisek.
6. Diakonie ČCE zřizuje jako zřizovatel právnícké osoby podle školského zákona, které provozují školy či školská zařízení, v místech, kde působí středisko Diakonie ČCE a kde je to z hlediska osob, které jsou v péči místního střediska Diakonie ČCE, potřebné.
7. Ve všech záležitostech tímto řádem neupravených se použijí ustanovení Církevního zřízení a řádů ČCE, týkající se farních sborů (pro střediska Diakonie ČCE) a seniorátních sborů (pro Diakonii jako celek). Týká se to zejména vztahů ke správním orgánům církve i Diakonie ČCE, řízení o stížnostech a odvoláních, poskytování